

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

2ND CLASS MAIL
June 3, 1994

Vol. LXXXV Kaina 35 c.

PENKTADIENIS – FRIDAY, BIRŽELIS – JUNE 3, 1994

Nr. 107

Žinios iš Lietuvos – Elta

Baltijos šalių saugumas Europos reikalas

Vilnius, birželio 2 d. (Elta) – Šiandien Lietuvos Seime kalbą pasakė Europos Parlamento prezidentas dr. Egon Klepsch. Pirmiausia jis pareiškė savo pasitenkinimą, galįs aplankyti laisvą Lietuvą, pasidžiaugė, kad Lietuva pagaliau vėl integruojasi į Europą, yra jos dalis.

Nežiūrint vadinaujamų „realijų“ Vakarai niekada nepripažino Baltijos valstybių inkorporavimo į Sovietų Sąjungą, rėmė Baltijos valstybių laisvės siekius. Vėl tapusi laisva, Lietuva gali su pasididžiavimu žvelgti į savo ilgą ir garbingą istoriją. Lietuva – maža šalis, bet gali atlikti aktyvų tarpininko vaidmenį tarp Vakarų ir Rytų. Lemiamos reikšmės turi Lietuvos ir Europos santykių dinamika ir intensyvumas, pasakė Egon Klepsch. Trijų Skandinavijos valstybių įstojimas į Europos Sąjungą pagreitins ir Lietuvos priartėjimą prie jos proceso, sakė jis.

Nei gerovė, nei kolektyvinis saugumas, nei Europos Sąjunga arba demokratija negali baigtis rytine Vokietijos siena, baigdamas kalbą pasakė Europos Parlamento prezidentas. Vidurio ir Rytų Europos šalių nuo Baltijos iki Juodosios jūros ūkio vystymasis, žmonių gerovė ir saugumas – mūsų visų reikalas, pasakė Europos Parlamento pirmininkas. Vidurio ir Rytų Europos šalys negali būti paliktos nežinioje ir netikrumo. Valstybių nepriklausomybė, suverenitetas, teritorinis vientisumas turi būti ginami kaip ir piliečių bei mažumų teisės.

Lietuvos Užsienio reikalų ministerijoje buvo surengta Egon Klepsch spaudos konferencija. Pažymėjęs, kad visos trys Baltijos valstybės žengia suartėjimo su Europos bendrija keliu, sveičias pareiškė remias Lietuvos siekių tapti Europos Sąjungos asocijuota nare. Jis nematęs kliūčių tokiai sutarčiai pasirašyti.

Atsakydamas į klausimą dėl Rusijos santykių su Lietuva ir kai kuriomis kitomis valstybėmis, dėl Rusijos kaimyno neratifikuojamos prekybos sutarties, kurią Vilniuje pasirašė Adolfas Šleževičius ir Viktor Černomyrdin, Klepsch pasakė tikėjimą, kad ši klausimą pavyks sureguliuoti, kaip ir tranzito problemą su Kaliningrado sritimi. Ją sprendžiant, būtina vadovautis tarptautine teise, jis sakė.

Registruojamos labdaros organizacijos bei fondai Lietuvoje

Visos steigiamos Lietuvos labdaros organizacijos ir fondai registruojami bei anksčiau registruotos įstaigos įrašomos į Lietuvos Labdaros organizacijų ir fondų registrą.

Teisingumo ministerijos duomenimis, šiuo metu Lietuvoje veikia 101 labdaros organizacija ir fondas. Jų registravimo tikslas – sukaupiti apie juos informaciją, kuria galėtų naudotis valdžios ir valdymo institucijos (nemokamai) bei įmonės, įstaigos ir privatus asmenys (už atlyginimą).

Pagal vyriausybės 1993 m. lie-

pos 27 d. nutarimo pakeitimą, prie labdaros organizacijų ir fondų leista steigti nepelno organizacijas, kurios gali užimti komercinę ūkinę veiklą. Pačioms labdaros organizacijoms ir fondams tuo užsiimti draudžiama.

Baltijos valstybėse ir toliau smunka gamyba

Visose Baltijos valstybėse 1994 m. balandžio mėnesį pramonės produkcijos parduota mažiau negu kovo mėnesį: Lietuvoje – 17%, Latvijoje – 15,9% ir Estijoje – 14,3%, praneša Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos vyriausybės.

Mažmeninių prekių apyvarta Estijoje per balandžio mėnesį padidėjo net 7%, o Lietuvoje ir Latvijoje beveik tiek pat sumažėjo: Lietuvoje – 5,9%, Latvijoje – 6%.

Lietuvos ekumeninė grupė skelbia birželį maldai už šeimą

Vilniaus universiteto Religijos Studijų ir Tyrimo Centre birželio 1 d. įvyko Lietuvos krikščioniškų konfesijų atstovų ekumeninis susitikimas. Buvo svarstomos aktualios Lietuvos šeimos, jos gyvybingumo ir santykių problemos. Susitikimo dalyviai priėmė kreipimąsi į visus Lietuvos krikščionis, visus geros valios žmones.

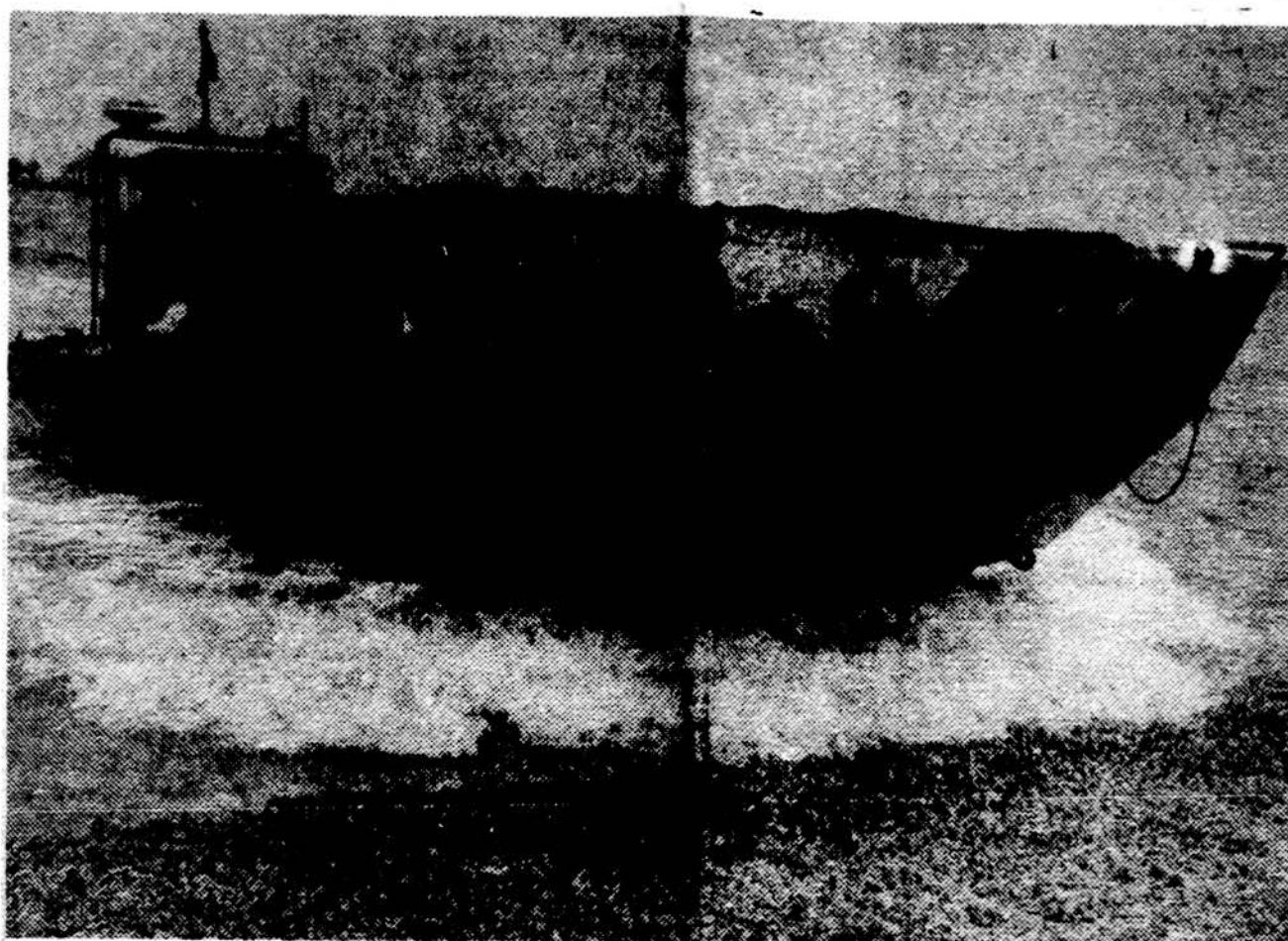
Kreipimėsi rašoma: „Visi norime, kad visuomenė būtų sveika ir pilnavertė. Tai įmanoma, kai ją sudaro atsakingi ir darniai tarpusavyje gyvenantys žmonės. Jie gali išaugti tik normaliose šeimose. Šiandien išskyla realus pavojus ateinančioms Lietuvos kartoms, nes tokiam pavojui yra mūsų tautos šeimos. Abortų skaičiaus didėjimas, gimstamumo mažėjimas, skrybys tampa mūsų gyvenimo norma“.

„Pasigirsta balsų, abejojančių santuokinės ištikimybės svarba. Taip yra, nes žmonės nusigriebia nuo Dievo siūlomo išsigelbėjimo kelio. Mūsų tautos gyvenimo vis labiau įsiviešpatuoja nuodėmė. Pergalė prieš ją, rašoma kreipimėsi, įmanoma tik kiekvienam žmogui atgimstant iš šventos Dvasios, sekant Jėzų Kristų savo kasdienybėje. Kvietiame visus Lietuvos tikinčiuosius birželio mėnesį skirti maldoms už šeimą, jos tvirtumą ir tikrosios meilės atgimimą joje“, rašoma kreipimosi pabaigoje.

Atgaivintas Latvijos lietuvių laikraštis

Birželio 2 d., po 54 metų pertraukos dienos šviesą vėl išvydo Latvijos lietuvių Bendruomenės laikraštis „Lietuvių Balsas“. „Lietuvių Balsas“ buvo leidžiamas 1934-1940 metais 35,000 egzempliorių tiražu. Buvo išleisti 244 numeriai.

Šiandien pasirodžiusiame 245-ajame numeryje apžvelgiama Latvijos lietuvių veikla, pristatoma Latvijos lietuvių bendruomenės taryba, pradedama spausdinti Jono Bakano apybraiža „Latvijos lietuviai istorijos vingiuose“.

JAV prezidentas Bill Clinton birželio 2 d. atakridė į Romą, pradėdamas aštuonias dienas trukusiantį vizitą Europoje. Vizito pagrindinis renginys – birželio 6 d. Normandijos pajūryje rengiamas 50 sukakties D-Day paminėjimas – JAV ir britų kariuomenių puolimo, vaduojant nacių okupuotą Prancūziją. Anglijos pajūryje turistai yra vežiojami tokiais laivais, iš kokių aljantai buvo laipinami tuo metu.

Slapta bedarbystė gresia socialine katastrofa

Vilnius, gegužės 26 d. (LR) – „Maži bedarbystės skaičiai Lietuvoje neatspindi ekonomijos stabilumo“, pasakė vienas prelegentų Vilniuje vykusioje konferencijoje apie bedarbystę, kurią organizavo bendra Lietuvos-Vokietijos imonė Psichologinės Reabilitacijos Namai. Kaip rašo apie tai „Lietuvos krikščioniškų konfesijų atstovų ekumeninis susitikimas“.

Kaip rašo apie tai „Lietuvos krikščioniškų konfesijų atstovų ekumeninis susitikimas“.

Latvijos lietuvių Bendruomenė jungia 34,600 šioje šalyje gyvenančių lietuvių.

Ir medicinos personalas išeis priverstinių atostogų

Patekusios į sunkią ekonominę būseną, daugelis Lietuvos pramonės įmonių trims mėnesiams, pusmečiui, išleidžia šimtus darbininkų į neapmokamas atostogas. Atleisti pagal etatų mažinimą jų negali, nes neturi iš ko sumokėti įstatymų numatytos kompensacijos. Dabar šis manevras pradėtas taikyti ir krizę išgyvenančioje sveikatos apsaugos sistemoje. Dėl biudžeto deficito, negaudamos numatytų lėšų, ligoninės beviltiškai prasikolino – neturi kuo mokėti už elektros energiją, vaistus, patalynės skalbimą, maistą.

Birželio mėnesį Lietuvos gydymo įstaigos gaus tik penktadalį minimaliam egzistavimui numatytų lėšų. Sveikatos apsaugos ministras, žinomas kardiologas Jurgis Brėdikis, viešėdamas Kauno Akademineje Klinikoje, kur iki ministerijavimo pats yra dirbęs, pasiūlė administracijai nuo birželio 1 d. dalį personalo išleisti nemokamų atostogų, sumažinti lovų skaičių – neguldyti į ligonines ligonių, galinčių nors kiek palaukti.

Trečdaliu siūloma sumažinti lovų skaičių ir kitose Lietuvos ligoninėse, siūloma plėsti privačią mediciną. Tokia situacija, kol dar nėra įsitvirtinusi draudiminė medicina, nėra atitinkamų įstatymų, kelia didelių visuomenės susirūpinimą.

tai „laukimas prieš audrą – dar labiau varginantis“.

Darbo ir Socialinių Problemų Instituto atstovas dr. B. Gruževskis sakė, kad „žmonės išsaugo mąstymo standartus, būdingus realaus socializmo valstybinio sektoriaus darbuotojams“. Pasak B. Gruževskio, šiuo metu ruošiamas kelios nacionalinės programos („Būstas“, „Odos pramonės reorganizavimas“, „Nacionalinės transporto plėtros“), bet jose beveik neanalizuojamas poveikis gyventojų užimtumui.

Lietuvoje susidaro prieštarų situacija – gamybos apimtys mažėja, o nedarbas lieka stabilus arba net mažėja kartu su gamybos apimtimi“, sakė daktaras M. Damidavičius. „Iš dalies tai galima paaiškinti sparčiai plintančia juoda darbo rinka ir palyginti dideliu darbuotojų nevisišku užimtumu, kuomet jie dirba ne savo darbo vietoje, sutrumpintą darbo dieną (savaitę) arba priverstinai atostogauja“.

Kita vertus, pasak pranešėjo, Lietuvoje „nėra bent kiek tikslios informacijos apie nevisišką darbuotojų užimtumą ir juodąją darbo rinką“.

Ekspertų apskaičiavimais, juodoji darbo rinka gali sudaryti 10-20% oficialiai skelbiamo darbuotojų skaičiaus.

Pasak mokslininko, „užsitęsęs didelio masto nevisiškas darbuotojų užimtumas gali turėti katastrofiškas ekonomines ir socialines pasekmes. Jis gali visiškai sužlugdyti šalies ekonomiką ir, staiga virsdamas priverstiniu atviru nedarbu, gali sukelti socialinį sprogdimą“.

Instituto daktaras A. Pocius sakė, kad „remiantis Statistikos departamento duomenimis, 1993 metų viduryje Lietuvos ūkyje dirbo 1,796,000 žmonių, o pagal valstybinio socialinio draudimo įstatigo „Sodros“ duomenimis – 1,378,000 žmonių“. A. Pocius sakė, kad privačiame sektoriuje gausėja žmonių, kurie dirba nesudarę darbo sutarties, o darbdaviai nemoka socialinio draudimo mokesčių.

Gegužės 25 d. vykusioje konferencijoje taip pat buvo aptarta jaunimo padėtis darbo rinkoje, bedarbystės psichologiniai aspektai ir privačių įdarbinimo agentūrų veikla.

Prunskienė pavadovautų ir Rusijai

Vilnius, gegužės 28 d. (AGEP) – Rusijos savitraščio „Argumenty i fakty“ 20 numeryje paskelbtas pasikalbėjimas su Lietuvos ekspremjerę Kazimierą Prunskienę. Lietuvos savitraščio „Amžius“ spausdina kai kuriuos jos pasisakymus tame pasikalbėjime.

Apie Brazauską ekspremjerę atsiliepia taip: „Ir praityje, ir dabar mes laikomės iš principo skirtingų pozicijų... Brazauskas – puikus ekonomistas-praktikas... Aš keliu naujas ekonominio savarankiškumo idėjas, ir kurias Brazauskas žiūrėjo skeptiškai... Mano populiarumas buvo aukštesnis už Brazauską ir už Landsbergį. Abu mane laikė konkurentu būsimuose prezidento rinkimuose“.

Apie Landsbergį: „Tapti partijos vadu jam padėjo Maskvos agresija 1991 m. sausį... Jis manė, kad kuo daugiau bus žmonių aukų, tuo bus geriau, nes už jas atsakys Maskva“.

Apie Lietuvą: „De facto aš jau daug metų dirbu ne Lietuvoje... Žinoma, aš stengiuosi apirpti visų pirma Lietuvos pramonę, bet jei koks Vakarų užsakymas labiau tinka baltarusiams, aš nedramatizuodama atiduodu užsakymą mūsų kaimynams... Tokiais atvejais aš visada sakau, kad tikrai parduodu (Lietuvą), bet stengiuosi parduoti brangiau“.

Apie pasiūlymą tapti Rusijos premjere: „Psichologiškai tokiame pasiūlymelyje aš pasirengusi“.

Karinės pajėgos Karaliaučiuje mažėja

Vilnius, gegužės 19 d. (LR) – Lietuvoje lankantis Švedijos užsienio reikalų ministrėi Margarethe af Ugglas, prezidentas su ja aptarė ir santykius su Rusija bei Kaliningrado srities klausimus, kuriais ji labai domėjosi, rašo „Lietuvos rytas“.

Dėl santykių su Rusija, prez. Brazauskas pasakė, jog Lietuvos ir Latvijos pavyzdys patvirtina, kad galima susitarti. „Nemanau, kad tik kieta pozicija gali padėti išspręsti šiuos klausimus“, patikslino Brazauskas.

Atsakydamas į Švedijos žurnalisto klausimus, A. Brazaus-

IŠEIVIJOS LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TELEFONAS (312) 585-9500
TELEFAKSAS (312) 585-8284

Baltijos šalys kurs bendrą oro gynybą

Vilnius, gegužės 25 d. (LR) – Lietuvos kariuomenės oro pajėgų pirmojoje aviacijos bazėje Meškuičiuose trijų Baltijos valstybių atstovai pasirašė dokumentą dėl bendros priešorinės gynybos sistemos sukūrimo. Anot „Lietuvos ryto“, iš Lietuvos pusės šį dokumentą pasirašė kariuomenės oro pajėgų vado pavaduotojas pulkininkas S. Murza, Latvijos – kariuomenės oro pajėgų orodėvės kontrolės tarnybos viršininkas pulkininkas J. Riecinis, Estijos – kariuomenės oro pajėgų vadas V. Loemaa.

Tokie trijų Baltijos valstybių kariuomenės oro pajėgų vadovų susitikimai rengiami dukart per metus. Šio susitikimo dalyviai nusprendė, kad bendra visų šalių orodėvės apsaugos sistema būtų priimtina tiek techniniu, tiek ir finansiniu požiūriu. Kartu buvo pažymėta, jog kiekvienos šalies priešorinė gynybos sistema turi veikti ir autonomiškai.

Estijos kariuomenės oro pajėgų vadas V. Loemaa pažymėjo, kad priešorinės gynybos klausimai buvo svarstomi ir neseniai Briuselyje įvykusiame NATO priešorinės gynybos komiteto posėdyje. Šiuo metu trijų Baltijos valstybių, kaip ir daugelio buvusio Varšuvos pakto šalių, priešorinės gynybos sistema remiasi civilinės aviacijos sistema. Jei Lietuvai, Latvijai ir

Estijai pavyktų sukurti bendrą priešorinės gynybos sistemą ir išjungti į analogišką NATO struktūrą, tai būtų didelis visų trijų šalių žingsnis šios karinės struktūros link. Su šiuo susitikimu pasiektais rezultatais NATO vadovybė supažindins Lietuvos krašto apsaugos ministras Linas Linkevičius vizito į Briuselį metu.

Bendros sistemos sukūrimas truks 5-10 metų ir pareikalaus daug lėšų. Tačiau, pasitarimo dalyvių manymu, tokia sistema reikalinga kaip valstybės suverenumo garantas. Pulkininkas S. Murza pasakė, jog šiuo metu per Lietuvos-Lenkijos ir Lietuvos-Rusijos (su Kaliningrado sritimi) sienas skraido lėktuvai su kontrabanda. Pastarojo kolega J. Riecinis taip pat patikino, jog Latvijos siena iš Baltijos jūros pusės Liepojos ir Ventspilio rajone nuolat pažeidinėja maži lėktuvai, kurie, reikia manyti, gabeną ne daržoves.

Kaip sakė Lietuvos kariuomenės oro pajėgų pirmosios aviacijos bazės vadas kapitonas J. Marcinkus, Lietuvos karinės oro pajėgos iš Susisiekimo ministerijos yra gavusios keletą radarų, kurie bus pastatyti Juodkrantėje ir Rokuose. Ateityje dar vienas radaras bus pastatytas Šiauliuose.

JAV gamtosaugos įstaigos dovana Lietuvai

Čikaga, gegužės 31 d. – JAV Gamtos Apsaugos Agentūros (EPA) V regionas Lietuvai padovanojo dar daugiau kompiuterinės įrangos, vykdamas sutartį padėti vystyti Lietuvos gamtos apsaugos programą. Ši įranga padidins Lietuvos administracinę bei techninę pajėgumą.

Lietuvoje švenčiant Žemės dieną, JAV EPA V regiono administratorius Valdas Adamkus įteiks automatizuotos sistemos papildymus Lietuvos Gamtos Apsaugos departamento direktoriui Evaldui Vėbrai iškilmeje Vilniuje birželio 6 dieną. Šiu metų sausio mėnesį šį JAV įstaiga Lietuvoje įtaisė naują kompiuterinę techniką ir išmokė ją naudoti Lietuvos Gamtos Apsaugos departamento darbuotojus.

„JAV Gamtos Apsaugos Agentūra yra nusistatiusi pa-

kas sakė, jog pastaruoju metu Kaliningrado srityje gerokai sumažėjo karinių pajėgų. „Mes neturime informacijos iš generalinio štabo. Galime spręsti tik iš krovinių ir žmonių, kurie važiuoja per Lietuvą. Be to, dar yra jūros ir oro kelias, kurio nekontroliuojame“, kalbėjo prezidentas.

Jo nuomone, kariuomenės pajėgų Kaliningrado srityje sumažinimas sudaro sąlygas intensyviai ekonominiam gyvenimui.

Į klausimą, kaip jis vertina laiko aspektus demilitarizuojant Kaliningrado sritį, A. Brazauskas atsakė, jog labai norint, tai galima padaryti per pusę metų. „Tokiai valstybei, kaip Lietuva, labai sunku diktuoti Rusijai“, kalbėjo prezidentas.

Skandinavijos valstybės, jo nuomone, taip pat turėtų pareikšti savo nuomonę apie Kaliningrado srities demilitarizavimą.

dėti Lietuvai sukurti paveikią, modernią gamtos apsaugos žiniarinkinio ir panaudojimo sistemą“, pareiškė Adamkus. „Šios pažangios sistemos leis Lietuvai kurti kompiuterinius tinklus, kuriais Lietuvos žmonės galės vertinti duomenis ir pagal juos kurti gamtos apsaugos programas. Vieno žodžiu, dideliu greičiu informaciją siunčiantys ir priimančys modėmai, kompiuteriai bei sisteminės kompiuterinės programos pastatys Lietuvai ir stiprią poziciją, tvarkant rimtas gamtos saugos problemas“, pasakė Adamkus.

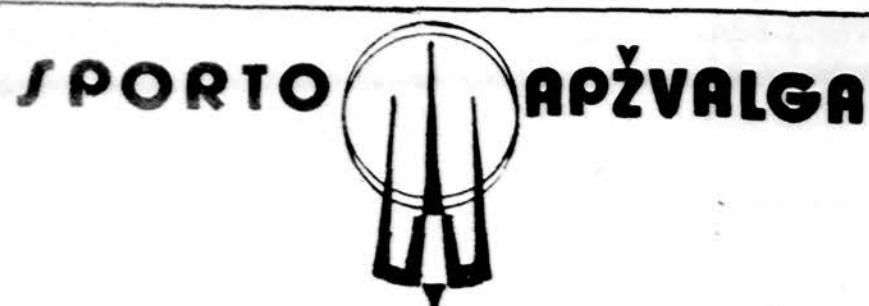
JAV Agentūra Tarptautiniam Vystymui – USAID teikia lėšas JAV Gamtos Apsaugos Agentūrai, kad ji galėtų padėti Rytų Europos bei buvusios Sovietų Sąjungos šalims vystyti gamtos apsaugos programas. Ši kompiuterinė įranga yra duodama Lietuvai pagal JAV ir Lietuvos pasirašytą bendradarbiavimo sutartį. Sutartį sudarė JAV EPA V regionas, kuriam yra pavesta padėti vystyti gamtos saugos programas Baltijos šalyse. Panaši technika įrengiama Latvijoje, ir dedamos pastangos, kad ją gautų ir Estija.

„Laukiu, kad bendromis jėgomis bus padaryta pažanga, sprendžiant sudėtingas gamtos saugos problemas šiandieninėje Lietuvoje“, pasakė JAV EPA V regiono administratorius Valdas Adamkus. „Penktasis Regionas džiaugiasi galįs suteikti tokią pagalbą“.

KALENDORIUS

Birželio 3 d.: Sv. Karolis Luanga ir draugai, kankiniai; Klotilda, Oliva, Tautkantas, Deiveta.

Birželio 4 d.: Vincenta, Birzys, Dausprungas, Deimena.

Redaktorė Irena Regienė

ARTĖJA VARŽYBOS DĖL PASAULIO FUTBOLO TAURĖS

Vos dvi savaitės beliko iki ilgai lauktų varžybų dėl Pasaulio Futbolo taurės. JAV-se šios pasaulinio masto žaidynės vyks pirmą kartą. Joms buvo entuziastingai ruošiasi ir tikimasi vispusiško pasisekimo. Manoma, kad šias žaidynes stebės daugiau negu bilijonas žmonių pasaulyje. Čikaga, kurioje vyks šių žaidynių atidarymas ir penktos (iš 52-jų) šių pirmenybių rungtynės, laukia 400,000 svečių iš viso pasaulio kraštų. Ryšium su Pasaulio Futbolo pirmenybėmis, Čikagoje bus daug įvairių kultūrinių, sportinių ir kt. renginių, kuriuose laukiama ir gausaus vietinių gyventojų dalyvavimo.

Varžybose dėl Pasaulio Futbolo taurės dalyvaus 24 valstybių komandos, kurios, po ilgų kvalifikacinių turnyrų, kvalifikavosi šiam tarptautiniam įvykiui. Deja, Lietuvos jų tarpe nebus, bet nebus nei tokių futbolo didžiūnų, kaip Anglija...

Pretendentai dėl Pasaulio Futbolo čempionato yra suskirstyti į 6 grupes:

A grupėje: JAV-ės, Šveicarija, Kolumbija ir Rumunija.

B grupėje: Švedija, Brazilija, Rusija ir Kamerūnas.

C grupėje: Vokietija, Bolivija, Ispanija ir Pietų Korėja.

D grupėje: Argentina, Graikija, Bulgarija ir Nigerija.

E grupėje: Italija, Airija, Norvegija ir Meksika.

F grupėje: Belgija, Olandija, Marokas ir Saudi Arabija.

Pirmajame varžybų rate kiekvienai grupei priklausančios komandos rungsis tarpusavyje – viena su kita. Šios rungtynės vyks devynių atskirų vietovių stadionuose: Pontiac, MI; Pasadena, CA, Stanford, CA, Čikaga, IL, Dallas, TX, Foxboro, MA, East Rutherford, N.J. ir Orlando, FL.

Iškilmingas Pasaulio Futbolo taurės žaidynių atidarymas vyks Čikagoje, Soldier's Field stadione penktadienį, birželio 17 d. Čia po atidarymo įvyks ir pirmosios šių pirmenybių rungtynės tarp Bolivijos ir Vokietijos futbolo rinktinė.

Kitos rungtynės Čikagoje vyks: birželio 21 d. – Vokietija

– Ispanija; birželio 26 d. – Bulgarija – Graikija; birželio 27 d. – Bolivija – Ispanija; liepos 21 d. – pirmosios antrojo pirmenybių rato rungtynės.

Čia pateikiame ir pirmojo rato varžybų planą. Rungtynių laikas pateikiamas Čikagos laiku (Central Standard Time).

GRUPĖ A

JAV – Šveicarija, 10:30 a.m., Pontiac, MI.
Kolumbija – Rumunija, 6:30 p.m., Pasadena, CA.

Treč., birželio 22 d.

Rumunija – Šveicarija, 3 p.m., Pontiac, MI.
JAV – Kolumbija, 6:30 p.m., Pasadena, CA.

Sekm., birželio 26 d.
JAV – Rumunija, 3 p.m., Pasadena, CA.
Šveicarija – Kolumbija, 3 p.m., Stanford, CA.

GRUPĖ B

Sekm., birželio 19 d.
Kamerūnas – Švedija, 6:30 p.m., Pasadena, CA.

Pirm., birželio 20 d.
Brazilija – Rusija, 3 p.m., Stanford, CA.

Penkt., birželio 24 d.
Brazilija – Kamerūnas, 3 p.m., Stanford, CA.

Švedija – Rusija, 6:30 p.m., Pontiac, MI.

Antr., birželio 28 d.
Rusija – Kamerūnas, 3 p.m., Stanford, CA.

Brazilija – Švedija, 3 p.m., Pontiac, MI.

GRUPĖ C

Penkt., birželio 17 d.
Vokietija – Bolivija, 2 p.m., Čikaga, IL.
Ispanija – P. Korėja, 6:30 p.m., Dallas, TX.

Antr., birželio 21 d.
Vokietija – Ispanija, 3 p.m., Čikaga, IL.

Ketv., birželio 23 d.
P. Korėja – Bolivija, 6:30 p.m., Foxboro, MA.

Pirm., birželio 27 d.
Bolivija – Ispanija, 3 p.m., Čikaga, IL.

Vokietija – P. Korėja, 3 p.m., Dallas, TX.

Arvydas Sabonis kalbasi su televizijos reportere.

Nuotr. Eug. Onaičio

GRUPĖ D

Antr., birželio 21 d.
Argentina – Graikija, 11:30 a.m., Foxboro, MA.
Nigerija – Bulgarija, 6:30 p.m., Dallas, TX.

Šešt., birželio 25 d.
Argentina – Nigerija, 3 p.m., Foxboro, MA.

Sekm., birželio 26 d.
Bulgarija – Graikija, 11:30 a.m., Čikaga, IL.

Ketv., birželio 30 d.
Graikija – Nigerija, 6:30 p.m., Foxboro, MA.

Argentina – Bulgarija, 6:30 p.m., Dallas, TX.

GRUPĖ E

Šešt., birželio 18 d.
Italija – Airija, 3 p.m., East Rutherford, N.J.

Sekm., birželio 19 d.
Norvegija – Meksika, 3 p.m., Washington, D.C.

Ketv., birželio 23 d.
Italija – Norvegija, 3 p.m., East Rutherford, N.J.

Penkt., birželio 24 d.
Meksika – Airija, 11:30 a.m., Orlando, FL.

Antr., birželio 28 d.
Airija – Norvegija, 11:30 a.m., East Rutherford, N.J.

Italija – Meksika, 11:30 a.m., Washington, DC.

GRUPĖ F

Sekm., birželio 19 d.
Belgija – Marokas, 11:30 a.m., Orlando, FL.

Pirm., birželio 20 d.
Olandija – Saudi Arabija, 6:30 p.m., Washington, DC.

Šešt., birželio 25 d.
Belgija – Olandija, 11:30 a.m., Orlando, FL.

Saudi Arabija – Marokas, 11:30 a.m., East Rutherford, N.J.

Treč., birželio 29 d.
Marokas – Olandija, 11:30 a.m., Orlando, FL.

Belgija – Saudi Arabija, 11:30 a.m., Washington, D.C.

TESIAMAS ŽYGIS

Vilniuje leidžiamas „Lietuvos rytas“, savo š.m. gegužės 27 d. laidoje, straipsneliu „Tesiama žygis: Lietuvos vėliava – pasaulio žemynų viršūnė“ praneša, kad tą dieną į Anchorage, Alaską, išskrenda keliautojas ir alpinistas Vladas Vitkauskas. Lygiai prieš metus į Everesą įkopio alpinistas minėtas šį kartą krypta į Alaskos masyve stūkstantį aukščiausią Šiaurės Amerikos McKinley kalną. Šiuo žygiu Vladas Vitkauskas tesia jau pradėtą užsimojimą – „Lietuvos vėliava – pasaulio žemynų viršūnė“. Trispalvė, 1993 m. gegužės 10 d. buvusi Evereste, o po trijų mėnesių – rugpjūčio 4 d. – Elbruse, be McKinley, turėtų suplevėsuoti Afrikos Kilimanjaro, Pietų Amerikos Akonkagavos, Antarktikos Winsion ir Australijos Kosciūškos viršūnėse. V. Vitkauskas mano, kad

ŠIMTMEČIO PRIZAS A. SABONIUI

Tarptautinio olimpinio komiteto (IOC) Šimtmečio prizą nutarta apdovanoti įžymų lietuvių krepšininką Arvydą Sabonį.

IOC tokius prizus įsteigė 100-ųjų olimpinio sąjūdžio metinių proga ir padalijo juos įvairių šalių olimpinėms komitetams, kad šie paskirstytų jubiliejinis apdovanojimus labiausiai jų nusipelnusiems žmonėms.

Lietuvos tautinio olimpinio komiteto pranešime rašoma, kad šis apdovanojimas už nuopelnus olimpiniam judėjimui, asmeninį indėlį, veikiantį dėl LTOK pripažinimo atstatymo pasaulio olimpiniam judėjimui, ilgametį ištikimą atstovavimą Lietuvai bei išskirtinį indėlį į Lietuvos krepšinio rinktinės laimėjimus XXV olimpinėse žaidynėse Barcelonoje skiriamas Lietuvos tautinio olimpinio komiteto nariui Arvydai Saboniui.

IOC ATSTOVAS LANKOSI LIETUVOJE

Eltos žiniomis, į Lietuvą gegužės 24 d. savaitės vizitui atvyko Tarptautinio olimpinio komiteto (IOC) tarptautinių ryšių departamento direktorius, Jungtinių Tautų paskelbtų Tarptautinių sporto ir olimpinio idealų metų koordinatorių Fekrou Kidane. Praityje svečias buvo Etiopijos tautinio olimpinio komiteto generalinis sekretorius.

F. Kidane gegužės 27 d. turėjo dalyvauti tą dieną Vilniuje šiam užsimojimui įgyvendinti, be 1994-jų, turėtų pririnkti dar dviejų metų.

Michigan State universiteto futbolo treneris George Perles ir Michigan valstijos vyr. prokuroras Jack Kelly posėdyje, kuriame buvo planuojamas Lietuvai paremti skiriamas golfo turnyras.

GEORGE PERLES METINIS GOLFO TURNYRAS LIETUVAI

Michigan State universiteto futbolo trenerio George Perles pirmas metinis golfo turnyras birželio 14 dieną vyks Western Golfo laukuose. Golfo turnyrui vietas jau išparduotos. Turnyro pelnas skiriamas „Pagalba Lietuvai“ komitetui, kuriam vadovauja Lietuvos Vyčių Garbės narys Robertas Boris. Golfo komitetui vadovauja Michigan State universiteto futbolo treneris George Perles, o ko-pirmininkai yra Detroito „Lions“ futbolo komandos vyr. treneris Wayne Fontes, Michigan valstijos vyriausias prokuroras adv. Frank Kelly. Garbės komitetą sudaro Detroito arkivyskupas Adam Maida, Michigan valst. gubernatorius John Engler ir buvęs gubernatorius George Romney. Golfo Dienos ko-pirmininkai – Al Duoba ir Lou Kulikauskas. Komiteto nariai: Casey ir Irene Ambrose, Virginija Kratavičiūtė-Antakli (kurios tėveliai a.a. Ona ir Antanas Kratavičiai suteikė 10,000 dol. auką, kad šis turnyras būtų rengiamas kasmet ir jo pelnas būtų skiriamas Lietuvai), Tim Baibak, William Belaney, atstovaudamas USA

Federalinę Kredito uniją, kuri perėmė „Kasos“ Detroito skyrių, Robert S. Boris, Algimantas Bulybs, dr. Raymond Čerskus, Gino D'Ambrosio, Richard J. Danielak, Charlie DeRoo, Algis Dimavičius, John Dumašius, senatorius Matt Dunaskiss, Sonny Grandelius, Jacolyn Hadden, Larry Hudak, Paul Janušis, Algis ir Eva Juociai, dr. Kastytis Karvelis, John Krutlin, Jeff Kulesus, Aldo Lonigro, Ron Mastej, J. P. McCarthy, Bill McGuckin, Kestutis A. Miškinis, Jim Ninowski, Povilas Norkevičius, Joseph Panavas, Ron Pearson, Algis Petrulis, Leonas Petronis, Al Plečkaitis, Vitas Polteraitis, Algis Rugienius, Algis V. Rudis, Vitas Rugienius, Ray Sakis, George N. Šepetys, Michael Shea, Jim Shirey, Jonas Šniockaitis, kun. Walter Stanievich, Joe Stark, Norm Swanson, Audronė Tamulionytė-Lentz, Jim Teets, John Uznis, Gary Vitto ir Algis Zaprackas. Vakare įvyks banketas į kurį kviečiama ir visuomenė. Banketo auką 75 dol. asmeniui. Pakvietimai gaunami pas Robert Boris, tel. 810-682-0098. LM

DRAUGAS

(USPS-161-000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, Legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of Legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$90.00 Foreign countries \$100.00

Postmaster: Send address changes to Draugas – 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeras nesunėdami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytuvo adreso, gavus iš jo mokėstį, atžymima, iki kada yra užsimokejęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

JAV	metams	1/2 metų	3 mėn.
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$90.00	\$50.00	\$30.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	\$50.00	\$35.00	\$25.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$55.00	\$35.00	\$30.00
Užsakant į Lietuvą –			
Oro paštu	\$500.00	\$250.00	
Tik šeštadienio laida	\$160.00	\$85.00	
Paprastu paštu	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida	\$55.00	\$35.00	

• Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
• Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00, šeštadieniais nedirba.

• Redakcija straipsnius taisy savo nuožiūra. Nesunaudotų straipsnių nesaugo. Juos gražina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prišunčiamos gavus prašymą.

Golfas

1994 M. TURNYRAI

Birželio 26 d. – 10 val. ryto – 2 asmenų „Best ball“ turnyras, Lincoln Oaks, 390 E. Richton Rd.

Liepos 24 d. – 10 val. ryto – Pro-Am turnyras, Deer Creek, 26200 So. Western, Crete, IL. Tel. 708-672-9401.

Kab. tel. (312) 471-3300
VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.,
Chicago, Ill. 60652

Cardiac Diagnosis, Ltd.
Marquette Medical Building
6132 S. Kedzie
Chicago, IL 60629
Tel. (312) 436-7700
RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D.
S. PRASAD TUMMALA, M.D.

Širdies ir Kraujagyslių Ligos
Valandos pagal susitarimą

Namų (708) 584-5527
DR. ALGIS PAULIUS
ORTOPEDINES LIGOS
CHIRURGIJA
6132 S. Kedzie, Chicago, Ill.
Tel. (312) 925-2670

1185 Dundee Ave., Elgin, Ill. 60120
Tel. (708) 742-0255
Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS
Optometristas (Kalba lietuviškai)
Tikrina akis, pritaiko akinius
2618 W. 71st St.
Tel. (312) 737-5149
Val. pagal susitarimą

Palos Vision Center, 7152 W. 127th St.
Palos Hgts, Ill. Kelt. val. 3-6 v.v.
Tel. (708) 448-1777

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLĖS IR PROSTATOS
CHIRURGIJA IR GYDYMAS
6132 S. Kedzie
Val. antr. 2-4 v.p.p. ir ketv. 2-5 v.p.p.

Šešt. pagal susitarimą
Vizitai apmokami Medicare
Kabineto tel. (312) 776-2880
Namų 708-448-5545

Priklauso Holy Cross ir
Palos Community ligoninėms

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
Specialybė – Vidaus ligų gydytojas
Kalbame lietuviškai
6165 S. Archer Ave. (prie Austin)
Naperville IL 60563
Tel. (312) 585-7755

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ CHIRURGIJA
Good Samaritan Medical Center
Naperville Campus
1020 E. Ogden Ave., Suite 310,
Naperville IL 60563
Tel. 708-527-0090
Valandos pagal susitarimą

Kab. tel. (1-312) 586-3166
Namų (708) 381-3772
DR. PETRAS ŽLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6745 West 63rd Street
Val. pirm., antr., ketv. ir penkt. 3-6.
Šeštadieniais pagal susitarimą

Jaunučių krepšinio pirmenybių finalinėse rungtynėse, del pirmos vietos C klasėje, kovoja Hamiltono „Kovas“ ir Toronto „Ytis“. Laimėtojas – Hamiltono „Kovas“.

Nuotr. V. Bacevičiaus

KAS TAS LIETUVOS AMBASADORIUS

Tęsiame pokalbį su ambasadoriumi
dr. Alfonsu Eidintu

— Koks buvo Jūsų vaidmuo „Lietuvos kovų ir kančių istorija“ projekte?

— Su šiuo projektu Lietuvoje mane supažindino valdybos pirmininkas B. Nainys. Mane jam rekomendavo a.a. prof. Vytautas Vardys. Tuo metu aš buvau Lietuvos tautinio istorikų komiteto prezidentas ir savo šventą pareigą laikiau padėti plėsti užsienio lietuvių ir Lietuvos intelektualų platesnį susipažinimą ir bendradarbiavimą. Susipažinęs su man pateiktu 16-os tomų projektu, jam pritariau, ir gerai žinodamas, kokie Lietuvos istorikai koki turį įdirbtį, tarpininkavau, supažindindamas B. Nainį su jais, taip pat su žmonėmis, dirbusiais B. Gajausko komisijoje KGB archyve ir su rinkusiais puikią medžiagą apie rezistencijos kovas, taip pat su Kaune esančiais Politinių kalinių ir tremtinių sąjungos archyvo darbuotojais (D. Kuodyte), kurie jau leido visiems žinoma „Laisvės kovų archyvą“. PLB atstovus supažindinau ir su „Mokslu“ leidykla. Tuo ir baigėsi mano vaidmuo, kalbant konkrečiai apie šį leidinį. Tuo patiu pats asmeniškai pasiūliau ir „Kovų ir kančių istorijos“ projektą įtraukti savo knygą „Aleksandras Stulginskis“ — mūsų tragiško likimo valstybės vadovo ir Lietuvos prezidento biografiją, pabrėžiant jo išskirtus ilgus tremties ir kalinimo Sibire bei sovietiniuose kėlimuose metus. A. Stulginskio likimo mačiau tipiška lietuvių politiko-intelektualo, dirbusio savo tėvynei, likimą sovietiniame „rojuje“. Šiuo metu knygą jau sudrąsinau gražia lietuvių kalba ir laukia leidėjo darbo.

— Kaip Jūs žiūrite į „Lietuvos kovų ir kančių istorijos“ pirmąją knygą ir tolesnį šio projekto likimą?

— Su pirmąja knyga įvyko skaudi klaida. Šią savo nuomonę viešai išsakiau Čikagoje, kai Jaunimo centre įvyko karštas ir emociingas svarstymas ir girdėjosi net raginimų sudeginti šią knygą. Remiantis tokia logika, reikėtų sudeginti ir visą KGB archyvą Vilniuje, nes ten ir tėra tik tokie dokumentai. Tačiau ir tokioje emociingoje diskusijoje negalima peržengti proto ribų — juk knygas degindavo diktatoriiniai režimai.

Prieš leidžiant pirmą knygą gal reikėjo daugiau viešumos, atidesnio rankraščio svarstymo. Sudarytojai turėjo parašyti plačią trėmimų istorinę apžvalgą,

Dr. Alfonsas Eidintas

komentarus, išaiškinti terminus, kas tas „perkėlimas“, „banditai“, „buožės“, „pakalikai“ ir pan., NKVD supratimu. Labai gaila, kad nebuvo pristatytas skaitytojui ir kiekvienas dokumentas — juk dalis jų jau buvo išspausdinti Lietuvos laikraščiuose ir jokio triukšmo nei ten, nei čia, JAV, nesukėlė, nes jie buvo aptarti įvaduose ir komentaruose.

Prieš šešis metus tokio tomo sudarytojai sovietų okupuotoje Lietuvoje būtų išmesti iš darbo su vilko bilietu. Laikai pasikeitė. Turime galvoti, kaip tokias knygas supras ateityje mūsų jaunimas. Nepritariu sudarytojų arba kritikų asmeniniam puolimui ir užgauliojimams.

Knyga jau išėjo, ji išplatinta, todėl protingiau būtų galvoti apie klaidos ištaisymą, paaiškinimų išleidimą. PLB valdyba galėtų surengti pasitarimą su visuomenės atstovais, išlaikyti kritiką, kuri visada naudinga, pastabas, pasiūlymus, įtraukti į tolesnį darbą daugiau užsienio lietuvių. Skaudžiausias tautos ir Lietuvos valstybės istorijos klausimais išeis dar dešimtys knygų, studijų, monografių. Nefinansuos jų išeivija — išleis Lietuvos leidykla. Pasimokykime iš klaidų ir tęskime darbą, kuris veltui tikrai nenueis. Dėl to manau, jog „Lietuvos kovų ir kančių istorijos“ tolesnis leidimas turi didelę prasmę. Perspektyvino projekto kol kas dar nesu matęs. Niekas geresnio nepasieks nei Lietuvoje, nei JAV. Esu įsitikinęs, kad be Lietuvos istorikų tokio sumanymo įgyvendinti nepavyktų.

— Yra atvejų, kai žmonės, norėdami gauti vizas, susiduria su didelėmis biurokratinėmis kliūtimis. Kas yra daroma išspręsti šią problemą?

— Vizos yra vizos, jos visuomet nervuoja. Šiuo klausimu turiu savo nuomonę. Man, atrodo, kad Lietuva turi kuo greičiau panaikinti vizas amerikiečiams. Tuo daug kalbėjome JAV suprastų tai kaip Lietuvos gerą valią ir gražų žestą jos atžvilgiu. Be to, taptume amerikiečiams turistams simpatiškesne valstybe. Nebereikėtų skirti naujų karjeros konsulų, kas nemažai kainuoja. Sumažėtų vizų rūpesčių krūvis ir garbės generaliniams konsulams, o ir tautiečiai nustotų mus keikti, kad važiuojant į Lietuvą, jiems tenka dar prašyti vizos. Šią savo nuomonę ir jos motyvą esu išdėstęs Lietuvos vyriausybei ir tikiuosi palankaus sprendimo. Galimas dalykas, kad finansiniais sumetimais tam gali prieštarauti latviai ir estai, su kuriais esame sukūrę bendrą vizinę erdvę. Vienok, turėkime kantrybę.

— Ar ambasados yra parengta informacinė medžiaga apie Lietuvos pramonę, mokslines įstaigas bei kitas institucijas? Ir kur galima gauti informaciją, jau atvykusiems į Lietuvą užsieniečiams?

— Turime paruošę ir turistinės informacijos pluoštą, panaudodami URM Ekonominių ryšių departamento medžiagą. Kiek pakeitė ir priderinę skaitytojams JAV, išleidome aplanką „A Guide to Business in Lithuania“. Šiame leidinyje pateikiama informacija apie Lietuvos ekonomikos struktūrą, užsienio prekybą, mokesčius, bankininkystę ir finansus, investicijas. Kitaip sakant, pateikiama visa reikalinga informacija verslininkui, besirušiančiam vykti į Lietuvą. Šiuo atveju minimas leidinys buvo skirtas konkrečiam renginiui — „Ambasadų dienai Baltimorėje“, tačiau planuojame jį nuolat atnaujinti, leisti pastoviai. Leistume ir daugiau tokių leidinių, tačiau mūsų labai ribotos finansinės galimybės. Artimiausiu metu URM ruošiasi išleisti geros spaudos kokybės leidinį apie Lietuvos ekonomiką, dalis jo egzempliorių pasieks ir ambasada.

Atvykę į Lietuvą, užsieniečiai turi galimybę įsigyti informacinio pobūdžio leidinį anglų kalba viešbučiuose, spaudo kioskuose, knygynuose. Daug naudingos informacijos paruošė ir išleidžia Lietuvos Informacijos institutas, jau keleri metai galima įsigyti katalogus (geltonus puslapius) apie Lietuvos įmones. Taigi leidinių daugėja, gerėja jų kokybė. Ruošiamas Lietuvos pristatymas ir viename stambiausiu bei geriausiu leidiniu JAV „USA To-

day“.

— Ar turėjot įtakos į prezidento „Brazausko Vyčio Kryžiaus apdovanojimą JAV? Ar tam parinkimui buvo sudaryta komisija? Ar galit pakomentuoti, kodėl buvo pamiršti VLIK'o steigėjai, buvęs „Dirvos“ redaktorius Balys Gaidžiūnas ir prof. Adolfas Damušis?

— Jokios įtakos neturėjau, apie tai sužinojau tik JAV, kuomet reikėjo įteikti dar neįteiktus apdovanojimus. Todėl komentuoti negaliu. Nė kiek neabejoju, jog daug žmonių liko nepagerbti. Prezidentui visą šią istoriją išdėstiau Vilniuje, jis tai žino ir, manau, ateityje panašius nesusipratimų neturėtų kilti.

— Ar Jonas Bobelis yra ambasados narys ir kokią rolę jis atlieka?

— Jonas Bobelis nėra ambasados narys ir joje nedirba. Du mėnesius nesu jo matęs. Matyt, jis pasitiekė vyriausybę ir dirba su juo tiesiogiai.

— Kokie Jūsų išpareigojimai buvo ar yra politinėse partijose?

— Taip, kaip ir tūkstančiai, sovietų Lietuvoje priklausiau partijai. Mano karta gimė, gyveno ir dirbo sovietų Lietuvoje. Kitos Lietuvos tuomet nebuvo. Mes jau nebeatome rezistencijos, o mokyklose ir universitetuose mums kitaip aiškino praeities įvykius. Gyventi ir dirbti reikėjo. Norėdama dirbti istoriko darbą, neturėjau kito pasirinkimo. Kai, baigiant studijas Vilniaus Pedagoginiame institute, man pasiūlė tapti partijos nariu, atsisakiau, kad esu nepriimtinas, nes mano tėvo brolis buvo partizanas ir NKVD dalinių nukautas 1974 m. Vis dėlto — priėmė. Fakultetas norėjo turėti savo buvusį studentą, o ne kokią iš aspirantūros Maskvoje atsistatę nežinomą žmogų. Pamenu, kai šį pasiūlymą svarčiau su tėvu, jis sumamavo trumpai: „Geriau būtų įstoti į karvės... nei į tą partiją, bet jei toks reikalas, tai ką? Reikia, tai reikia“.

Partijoje niekada neužėmiau jokių partinių nomenklatūrinių postų ar pareigų. Tiesiog — prabuvau. Tačiau, atėjus laikui, nedvejojau. Kai reikėjo atskelti partiją nuo SSKP, buvau to atskelimo suvažiavimo delegatu, vėliau dirbau jau nepriklausomos LKP komisijose dėl kompartijos praeities įvertinimo. Paruošėme kelis atgailos variantus ir, kai visi kažkur dingę, 1990 m. lapkričio 1 d. išstojau iš partijos. Ne tik dėl protesto — paprasčiausiai — viskas jau buvo padaryta. Atlikau tai, ką norėjau atlikti. Tulžingai mano kritikai galėtų prisiminti, kad prieš pat išėjimą iš par-

tijos, buvau išrinktas į nepriklausomos Lietuvos KP CK. Jiems, kaip istorikams, norėjau priminti tuometinę padėtį. Prasiidėjus bekompromisinei ir labai sudėtingai kovai su Maskva, kuri vėliau logiškai baigėsi Nepriklausomybės atstatymu, tam tikru šios kovos momentu nuo SSKP atsiskyrusiai LKP labai svarbu buvo įrodyti Maskvai, kad ją remia ir palaiko platūs Lietuvos inteligentijos sluoksniai. Tuo metu į nepriklausomą LKP įstoję nemažai žinomų žmonių, vyko demonstracijos jai paremti. Tai sąlygojo ir mano politinį apsisprendimą. Vėliau aktyviai, kaip ir daugelis buvusių LKP narių, atsiskyrusių kolaboravimo su Maskva, palaikiau Sąjūdį.

Šiuo metu jokiai politinei partijai nepriklausau ir neturiu jokių išpareigojimų, išskyrus vieną — dirbti Lietuvai, jos naudai. Pusia juokais, pusiau rimtai galiu pasakyti, kad, kaip lietuvis — esu tautininkas, kaip XX amžiaus pabaigos katalikas — krikščionis demokratas, kaip gėdus 1952 m. sovietų okupuotoje Lietuvoje — socialistas, kaip valstiečio vaikas — valstietis liaudininkas. Taip manyje atsispindi šiandieninės Lietuvos specifika.

— Gal norėtumėte pasidalyti mintimis apie tai, ko neužgriebėme šiais klausimais?

— Norėčiau dar kartą padėkoti JAV lietuviams už jų ilgąmetę veiklą lietuvių bei Lietuvos nepriklausomybės labui. Visiems visiems. Norėčiau paprašyti tą veiklą tęsti ir nenumoti ranka, lyg viskas jau padaryta. Gal daug kam Lietuva svajonės atrodė patrauklia, o dabartinė jos padėtis yra bauginanti. Bet Lietuva yra tokia, kokia yra ir Jūsų parama jai niekada, o ji reikalinga, kaip niekada anksčiau.

Nuosirdžiai dėkoju Lietuvos ambasadoriui JAV, dr. Alfonsui Eidintui, už pokalbį. Tikiuosi, kad iš šių klausimų ir atsakymų dabar visi geriau pažįstame, „kas tas Lietuvos ambasadorius“.

Kalbėjosi Elvyra Vodopalienė

EUROPOS CENTRA ŽYMĖS PILKO GRANITO PAMINKLAS

Iš šviesiai pilko granito kubo Vilniaus monumentaliosios dailės dirbtuvėse pradėtas kalti monumentas, kuris žymės geografinį Europos centrą, esantį už 20 kilometrų nuo Lietuvos sostinės. Geografinio žemyno centro koordinatės 1989 metais nustatė Prancūzijos geografinis Europos centre, ant kalvos

Mintys birželio pradžioje

Rwanda, Bosnia-Herzegovina, Haiti, Somalijs, Lietuva, Irakas, Vokietija... Sarašą galėtume pratęsti iki begalybės, bet visi šie kraštai turi bent vieną bendrą, kuria didžiulius nei vienas negalėtų. Tuo gal kyla klausimas: ką, pavyzdžiui, Lietuva gali turėti bendra su Rwanda? Juk mūsų tėvynė yra rytiniame Europos žemyno pakraštyje, Rwanda — giliausioje Afrikoje. Ir tai tik paviršutiniai skirtumai. Vidiniai daug, daug gilesni.

Pastaruoju laiku Rwanda susilaukia nemažai dėmesio, nes visas kraštas pasinėręs į tokios neapsakomos žiaurumos, tokias žveriškas skerdynes, kad net Jungtinių Tautų organizacija nesiryžta į tą žemiškąjį pragarą siųsti savo dalinių. Iš tikrųjų pavadinti tas žudynes žveriškomis būtų netikslu, nenorint įžeisti žverius, kurių gyvenimą valdo gamtos įdiegti instinktai ir niekuomet neprasisveržia bereikšmiu, neribotu žiaurumu.

Apgalvotą žiaurumą gali atlikti tik protingiausias šios Žemės gyventojas — žmogus, o tas jo žiaurumas dažniausiai būna nukreiptas prieš kitą žmogų, kurį pirmasis nusprendžia pavadinti „priešu“.

Istorijos pamokose esame girdę apie „tamsųjį viduramžių laikotarpį“, arba apie akmens amžiaus urvinius žmones, kurie dar nebuvo išmokę žmoniškumo sąvokų bei taisyklių. Mokėmės ir apie didžiojo tautų kraustymo ar užkariavimų žiaurumą nugalėtiesiems. Tačiau anuolaikinis žmogus buvo teisinamas „tamsumu“, kultūringumo ir tikrojo Dievo pažinimo stoka.

Kuo galime pateisinti modernaus — taigi jau „kultūringo“ — žmogaus baisius smurto veiksmus, panaudotus prieš savo tautietį, kaimyną, moteris, vaikus?

Prasidėjo birželis. Šiomet, galbūt kaip niekuomet anksčiau, atsivėrė senos mūsų tautos žaizdos, kurios per kone

penkiasdešimt metų buvo bent kiek užsitraukusios. Mums tikriausiai ir reikėjo tokio visuotinio supurtymo, kad nubyrėtų užmaršties dulkės. Tiek Lietuvoje, tiek ir užsienyje gyvenantys mūsų tautiečiai staiga vėl visa būtimi atsigręžė į anų dienų siaubingus įvykius: areštus, trėmimus, kankinimus, partizanų kovas. Tegul kai kas tai vadina tik jaudrinomis emocijomis ir laukia, kol vėl viskas atslūs, nors gal tokia galvosena teisi: emocijos čia vaidina svarbią rolę. Ar gali žmogus visais jausmais nereaguoti į tų įvykių nežmoniškumą? Ar gali užmiršti, o — svarbiausia — ar tikrai gali atleisti (nors krikščioniškumas to reikalauja)?

Mūsų tauta prisimena ir tai, kad pačių baisiausių žiaurumų kaltininkai buvo ne svetimieji okupantai, o savi žmonės — lietuviai. Daug dar jų ir šiandien maišosi buvusiųjų aukų tarpe, neįsivaizduojant jokios kaltės, gėdos, jokio reikalo atitaisyti skriaudas (ar bent atsiprašyti). Atvėsinę, mūsų tautiečiai šiuo vadine nesiskiria nuo Afrikos gyventojų, nuo serbų ir kroatų, nuo irakiečių ar kurių kitų genocido bei holokosto propaguotojų, naikinančių savo tikrus ar tik išvaizduotus priešus pačiais žiauriausiais būdais.

Kai skaitome spaudoje ar stebime žinių laidoje baisius žudynių bei skriaudų vaizdus tolimose kraštuose, nenumokime į jų gyventojus nenaujamą ir nevadinkime jų laukiniais barbarais. Dar ne taip seniai ir Lietuvos miestelių aikštėse tysojo išniekinti lavonai, dar, rodos, tik užvakar lietuvis kankino lietuvių kėlimų kameroje. O šiandien reikalaujame pat mažai pasikeitę, nors artimo įskaudiniui dabar daugiausia pavartojami žodžiai, šmeižtai, įtarinėjimai, pasafūniški skundai ir melas. Tai irgi kankinimo priemonės, bet gal jas reikėtų vadinti jau „kultūringo“ žmogaus įrankiais?

metrų plotą.

Europos centro žymeklis statomas pagal jauno skulptoriaus Gintaro Karoso projektą. Prieš metus vykusiam specialiam konkurse jo darbas buvo pripažintas tinkamiausiu Europos centrui pažymėti.

(Bus daugiau)

LIETUVOS KARININKO KANČIOS KELIAS

Iš dim. plk. lt. Stasio Balčiūno atsiminimų

5

Mūsų barakai stovėjo kalno papėdėje, o dirbome už slėnio, kitame kalno šlaite. Po nakties šį nemažą slėnį įveikdavau nesunkiai, bet po dienos ilgo, varginančio darbo į slėnį tiesiog nuriedėdavau ir įlipti į statų kalniuką buvo tikra kančia.

Todėl, vos išėjus brigadai iš Pramonės aikštės pro vartus, brigadininkas, ir ne tik jisai, šaukdavo: „Balčiūnai, bėk, riedėk!“ Nieko nepadėdavo šis raginimas. Nors ir anksčiau praedavau šitą slėnį, bet belipantį į kalną pasivydavo visa brigada ir pralenkdavo. Žiūrėk, brigada jau prie lagerio vartų, o Balčiūnas dar tebeina. Kiek praeikamų buvo siunčiama mano adresu! Juk visą norėjo kuo greičiau glaudis prie šiltos geležinės krosnelės, gauti griubos kaušą. Kiek tas nedorėlis, pasilpęs Balčiūnas sugadino nervus!

Tada eimė daryti kitaip: praėjus slėniui, kartu su manim eidavo Karolis Adomonis. Tai mažas, liesutis žmogelis, jo kojos ne tik paneidavo savo kūno svorį, bet ir mane jis traukdavo už rankos ir viršų. Tada įsitikinau, kad mažas ūgi ir svorį labai naudinga turėti lageryje. Telaimina tave, mielas Karoli, Visagaliai! Tu mane krikščioniškai gelbėjai sunkių mano gyvenimo valandų.

Tuo metu dar baigėsenėje padėtyje buvo eilinis Burokas. Po sunkios, šaltos dienos jis visai negalėdavo lipti į kalną. Jį kaip negyvą nešdavo kiti, stipresni,

keikdami ir gnybdami į šlaunį, kad nešamas neužmigtu amžinai. Deja, kartą nuneštas į lagerio medicininį punktą, daugiau pats nebeapkalio. Rytą radome išneštą ir paguldytą ant sniego.

Žauriai buvo pasiųsta su jaunesniuojų leitenantu Juodžiui. Jam, negalintiam kopti į kalną, sargybinis dūrė šautuvo durtuvu į sėdynę, padarydamas skausmingą žaizdą.

Kalinių laidojimas buvo labai pigus. Mirusįjį išneša ant sniego, paprastai pusnuogi, visiems darban išėjus. Gulanti pusnėis tol, kol atvažiuoja vežikas su platiom rogėm. Lavonus guldavo ant rogių, apdengdavo brezentu ir išveždavo prie Šmito (vadinome Šmitiko) — garsaus Šiaurės tyrinėtojo vardu pavadinto kalno. Jo papėdėje plyti didžiulė lyguma. Čia ir buvo mūsų mirusiųjų kapinės. Duobės buvo paruoštos anksčiau, dar vasarą — iškasti ilgi, stacion sienom groviai, dviejų metrų pločio ir 30-40 metrų ilgio. Pavasarį, atšilus orams, lavonai groviauose buvo užpilami žemių sluoksniais.

Nuteistiems kaliniams šaudyti buvo įrengta aikštė. Toli tundraje, vienoje kalnų papėdėje, prie upelio šlaito, antrojo Norilsko rajone. Duobių kasti nereikėdavo. Greit užverstis sužadintuosius padėdavo paplauti kalnų upelio šlaitai, purios nuogrūvos. Pigus buvo susidorojimas su pasmerktaisiais.

1942 metais mūsų brigada perkeliama į Norilsko miesto statybas. Mūrytojams pristatydavome plytas. Joms nešti buvo padaryti „ožiukai“. Pasikrauni 6-7 plytas ir kopį į 2, 3, 4 aukštą. Kartą susiūbavau ir nukritau žemyn į rūsį, gal pustrėčio metro gilyn. Kritau galva žemyn, pataikiau petį į cementinį pamatą. Tiesa, buvau apsirėngęs šimtasūle, o ant jos — jūreiviška striukė. Šie drabužiai sušvelnino smūgį. Bet

kažkas atsitiko dešinei rankai — nevaldoma pasidarė. Medpunkte nustatė virš riešo abiejų kaulų lūžimą. Valio! Man pasisekė. Buvau net patenkintas tokiu įvykiu. Ne reikės dirbi sunkių darbų. Poilsis, žinoma, nekoks, nes tuščias pilvas, bet vis dėlto šokia tokia laimė. Ranką sugipsavo. Tapau tikras elgeta. Bet užtat miegu dieną, miegu naktį, kiek noriu. Prie geležinės krosnelės šildaus irgi kiek noriu. Iki valios šildaus. Man nei šaltis, nei vėjai nebaisūs!

Antrajame Norilске

Vėliau, 1942 m. rudenį, patekau į tinginių bei visokių klipatų grupę ir buvau etapu išsiųstas į antrąjį Norilską. Čia gyvenę ispanai jau buvo išvežti į šiltesnius kraštus. Žyruotame, gražiame šlaite prie suskurdusių berželių, ispanai paliko keletą duobių. Po vasaros kaitros jos buvo užpiltos žvyru. Šį kartą duobės buvo paruoštos mums...

Patekę į tokia duobę, būk tikras, nieks niekados tavęs nebesuras, tavo palaikai bus dingę, pradingę bendroji „mogiloj“. Ir pats velnias nesuras, kada, kur tu dingai. Eini ir galvoji: garbė tau, žmogau, už tokius išradimus!

Ruošdamasis žygiui į antrąjį Norilską, šį klipatų „kurortą“, draugų padedamas, rodos, gerai užsiseigiau visas sagas, užsirišau visus raiščius. Bet vėjas, pūtes į veidą, padarė savo — išardė, atrišo raiščius, atpalaidavo galvos apdangalą. Tad vėjo nešamas sniegas pradėjo smarkiai galsti veidą, akis, apavargau, atsilikau nuo kolonos, net ir apsauga nuėjo pirmyn. Vadinasi, mane paliko kolonos užpakalyje. O jau naktis. Ir vėjas kyla, vis gūsingiau užauja, lenda po apykakle, nosį ir burną užkemša sniegu. Vos velku kojas. Jaučiu, kaip noriu

LIETUVIŲ TELKINIAI

CLEVELAND, OH

BAISIOJO BIRŽELIO
MINĖJIMAS

Baisiojo Birželio minėjimas – ekumeninės pamaldos už nuo sovietų režimo žuvusius ir iš tremtųjų Baltijos kraštų žmones vyks sekmadienį, birželio 12 d., 2 val. p.p. Lietuvių Kultūriniam darželyje. Pamaldas praves lietuvių, estų ir latvių kunigai. Minėjimą rengia ir visus dalyvauti kviečia Clevelando Baltų komitetas.

PENSININKŲ KLUBO
SUEJIMAS

Lietuvių namuose birželio 2 d. vyko Lietuvių Pamininkų klubo suejimas. Buvo prisiminti tragiškieji birželio tremimai. Kalbėjo „Dirvos“ redaktorius dr. Anicetas Bundonis. Lietuvių Pamininkų klubo pirmininkas yra Jurgis Malskis.

ATOSTOGAUJĄ ALDONA
STEMPUŽIENE

„Tėvynės garsų“ radijo programos vedėja sol. Aldona Stempužienė šiuo metu atostogauja pas savo sūnų Liną ir jo šeimą San Francisco, Kalifornijoje. „Tėvynės garsų“ programą ves Romas Zorska.

S. SMETONIENĖS LAIŠKAI
LIETUVOS SPAUDOJE

Lietuvoje leidžiamame „Lietuvos ryte“ buvo spausdinami Sofijos Smetonienės laišakai Povilui Skardžiui. Tai labai įdomūs, jautrūs Smetonų šeimos kelio išeivijoje ir kūrimosi Clevelande aprašymai.

NAUJA TVARKA
„GINTARO“ VALGYKLOJE

Nuo birželio 1 d. Lietuvių namų „Gintaro“ valgykla keičia aptarnavimo laiką. Antradieniais, trečiadieniais, ketvirtadieniais nuo 11 v. iki 3 v. p.p. Penktadieniais nuo 11 v. iki 9 v.v., šeštadieniais nuo 4 v. p.p. iki 9 v.v. ir sekmadieniais nuo 12 val. iki 4 v. p.p.

LAIMOS JUCAITIENĖS
GIMTADIENIS

Praėjusį sekmadienį Clevelando Šv. Jurgio parapijos saleje po Sumos gausių bičiulių ir parapijiečių buvo pagerbta Laima Jucaitienė jos 80-jo gimtadienio proga. Jos vaikaitis, inėš žvakutėmis liepsnojanti tortą, o svečiai sugiedojo „Ilgiausių metų“ Marti Aurelija Jucaitienė visus pavaišino kavute ir skaniais užkandžiais.

KLORIŲ ŠVENTĖ

„Tėvynės garsų“ radijo klausytojai Petras ir Jadvyga Kloriai Clevelando Šv. Jurgio bažnyčioje gegužės 30 d. per 10:30 val. šv. Mišias šventė 50 metų vedybinę sukaktį. Tokia sukaktis mums visiems teikia viltį šio pasaulio vertybėms besikeičiant. Šią jiems brangią dieną Šv. Jurgio parapijiečiai prašo jiems Dievo palaimos ir linki daug laimės ateityje. Ilgiausių metų!

G. Juškėnas

NEW YORK, NY

LB QUEENS APYLINKĖS
METINIS SUSIRINKIMAS

LB Queens apylinkės metinis narių susirinkimas gegužės 1 d., 3 v. p.p., vyko Kultūros Židinio posėdžių kambaryje.

Susirinkimą atidariusi ir jam vadovavusi apylinkės valdybos pirm. Ramutė Česnavičienė pakvietė visus minėtus susikaupimu pagerbti per pra-

ėjusius metus mirusius narius.

Praėjusio metinio susirinkimo protokolą Kostui Norvilai perskaičius, apie finansinį kasos stovį pranešimą pateikusi Vida Jankauskienė paragino narius užsimokėti solidarumo mokestį. Šiuo metu kasoje yra 3,062.19 dol.

Revizijos komisijos aktą skaitė Jonas Klevečka. Į aktą buvo įrašyta nežymi pastaba. Šiaip viskas rasta tvarkingai vedama. Nuo savęs pastebėjo ir pasiūlydė, kad į Dainų ir Šokių šventę Lietuvoje vykti besiruošiantiems Apreiškimo parapijos chorui ir NY tautinių šokių ansamblui „Tryptinis“ valdyba paskyrė po 100 dol.

Keturių valdybos narių kandidatei pasibaigus, jų vieton buvo išrinkti: dr. Marija Žukauskienė, dr. Jadvyga Vytuvienė, Antanas Vytuvis ir Regina Alinskienė, o išdą kontroliuos dr. Regina Čiurlienė, Aloyzas Balsys ir Antanas Pumputis.

LB apygardos atstovų suvažiavime apylinkei atstovauti, atstovus surasti ir juos pakviesti pavesta valdybai.

Ilgokai buvo stabtelėta ir išsikalbėta (neišvengiant net ir garsesnio šūktelėjimo), ryšium su dideli nepasitenkinimu sukėlusia Pasaulio Lietuvių bendruomenės valdybos lietuvių suaukotais pinigais išleista knyga „Lietuvos kovų ir kančių istorija“. Buvo susilaukta daug ir įvairių pasiūlymų: reikalauti, kad PLB valdybos pirmininkas Bronius Nainys atsistatydintų; patraukti jį į LB garbės teismą; kad knyga nebūtų leidžiama kitomis kalbomis; atleisti tos kygos redaktorius; sudaryti naują redakcijos kolegiją, į ją įtraukiant ir užsienyje gyvenančius lietuvių istorikus ir kt.

Susirinkimas pavedė valdybai, kad ji, Pasaulio Lietuvių bendruomenės valdybai parašytą griežtą protesto raštą, o to rašto kopijas išsiuntintinėti visu LB kraštu valdyboms.

Susirinkime dalyvavo daugiau negu 40 narių.

p. palys

JUNO BEACH, FL

BALFO VEIKLA

Kovo 27 d. kitam terminui perrinkta Juno Beach 141 skyriaus valdyba: pirm. J. Šalna, vicepirm. A. Biliūnienė, sek. J. Šalnienė, izd. V. Beržinskis, atstovas Lake Worth miestelyje J. Štara. Nuolatiniai ir nepamainomi valdybos talkininkai dr. V. Vaitkus, O. Vaitkienė, J. Garla.

Susirinkimas praėjo šeiminis, nuotaikoje (prie kavos puoduko ir pyragėlių), dalyvaujant daugiau negu 60 narių ir rėmėjų. Išklausyti pirm. J. Šalnos, izd. V. Beržinskio, dir. P. Budiniko, Kontrolės komisijos vardu – R. Zotovienės pranešimai.

Susirinkimą sveikino ir pasiūlydė gražia veikla bei dosniais aukotojais inž. A. Rudis. Susirinkimui pirmininkavo ir sklandžiai pravedė dr. V. Vaitkus. Vaisės paruošė Šalnienė, J. Garla ir A. Biliūnienė.

BALFO GEGUŽINĖ

Balandžio 13 d. Carlin parke vyko Juno Beach skyriaus gegužinė. Saulėta šilta diena sutraukė daug žmonių iš arti ir toli. Rengėjai svečius pasitiko šaltais gėrimais, namuose pagamintais lietuviškais patiekalais ir dovanų laimėjimais, laimę išbandyti norintiems.

Atvykusius sveikino BALFO

centro valdybos pirm. Maria Rudienė. Dėkojo dosniems aukotojams, rėmėjams ir papasakojo apie BALFO rūpesčius ir darbus. Rūpesčių daug, o darbai nesibaigia. Visų gegužinės darbuotojų dėka bus nubraukta ašara apleistos našlaitės, užmiršto senelio, ar Sibiro tremtinių, likusiam be pastogės ir duonos, BALFO ranka pasiekia labiausiai likimo nuskriaustus ir užmirštus.

Kad renginys įvyktų, neužteko vien valdybos pastangų. Reikėjo ir geraširdžių talkininkų, nes be jų pagalbos gegužinė būtų vykus tik protokolų knygoje... Visus maisto paruošimo darbus rūpestingai organizavo J. Šalnienė. Jai uoliai talkino A. Staškūnienė, A. Žibienė, R. Zotovienė, O. Vaitkienė, H. Zitkienė, D. Augūnienė, R. Mildažienė, V. Majauskienė, A. Urbinė, V. Urbonienė, J. Garla ir A. Biliūnienė. Laimėjimus tvarkė A. Solienė, R. Mildažienė, H. Zitkienė, M. Rulienė, V. Barius, Eringis. Gėrimais rūpinosi R. Valotka ir H. Solys. Talkino J. Staškūnas ir M. Sodonis. Įvairius ruošos darbus atliko dr. J. Šalna, dr. V. Vaitkus, V. Beržinskis, L. Beržinskienė, V. Biliūnas.

C. valdybai išsiusta 4,842 dol., kartu sudejus rudens rinkliavai ir gegužinės peln.

GEGUŽINĖS 1-JI MERGELES
MARIJOS GARBEI

Palm Beach vyskupija jau keleri metai švenčia 1-mą gegužės ypatingai pagerbdama Mergele Mariją. Šiu metų maldos skirtos už šeimą ir taiką pasaulyje.

Ilgose eisenose, kalbėdami rožinį, aplink St. Jude šventovę Tequestoje, dalyvavo 20 tautinių grupių, nešdamos pavidinimą savo krašto ir Mergeles Marijos statulą ar labiausiai garbinamą paveikslą. Daugiau

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ
SAJUNGOS KREIPIMASIS Į PASAULIO
LIETUVIŲ BENDRUOMENĘ

Pastaruoju metu didelį samysį ir pasipiktinimą tiek Lietuvoje, tiek kitų valstybių lietuvių bendruomenėse sukėlė neseniai išleistas pirmasis „Lietuvos kovų ir kančių istorijos“ tomas. Pritardami, kad ši knyga parengta skubotai ir netinkamai, negalime nepastebėti, jog kai kurios politinės jėgos, spekuliuodamos šia kritika, mėgina įgyvendinti savanaudiškus ir Lietuvai nenaudingus tikslus. Ne vienas politinis veikėjas netgi reikalauja apskritai nutraukti šios istorijos leidybą.

Lietuvos politinių kalinių sąjunga prašo Pasaulio lietuvių bendruomenę testuoti šio leidinio finansavimą, siūlydama kitiems toms parinkti naujus autorius bei sudaryti autoritetingą redakcinę kolegiją iš visuotini pasitikėjimą turinčių žmonių. Mūsų nuomone, ši subtili ir atsakinga darba geriausiai galėtų atlikti „Laisvės kovų archyvo“ leidėjai, kurie, nors ir neturi skambių sovietinės istorijos mokslinių laipsnių, tačiau yra nepaveikti socialinio konformizmo ir dviveidisko. Tai akivaizdžiai įrodo svarūs pastarųjų metų darbai. Būtinai, kad į redakcinę kolegiją būtų įtraukti politinių kalinių ir tremtinių sąjungų rekomenduojami istorikai ar atstovai, bendradarbiaujant

išeivijos istorikams.

Tešiant šio ypač svarbaus tau-tai veikalo leidybą ir norint išvengti panašių klaidų, Pasaulio lietuvių bendruomenė ir leidėjai turėtų išsamiai aptarti leidinio struktūrą, dokumentų atrankos kriterijus bei komentarus apimtį. Kiekvienas istorijos tomas galėtų turėti konkrečią pa-antraštę, išreiškančią jo esmę. Ši, pirmoji, tomą pavadinus „Tremimai NKVD dokumentuose“, būtų buvę, nors iš dalies, išvengta dviprasmybių. Labai pasitarnautų paruošto spaudai tomo recenzavimas.

Šio leidinio sustabdymas tik pasitarnautų 50 metų okupantų vykdytam, istorinės atminties naikinimui ir sudarytų geresnes sąlygas istorijos per-rašymui ir klastojimui. Tokių pastangų yra, ir jos gana žymios. Todėl labai svarbu, kol tebėra gyvi genocido ir represijų liudininkai, teisingai atrinkti ir paskelbti okupacijos laikų dokumentus bei jų komentarus ir padėti teisingai ir tvirtai pamatą būsimiems istorijos tyrinėto-jams.

Lietuvos politinių kalinių sąjunga kviečia istorikus ir visus Lietuvos patriotas sutarti-nai ir dorai atlikti šį darbą.

Antanas Stasiškis
Lietuvos politinių kalinių sąjungos pirmininkas

2-jų valandų trukmės apeigose, skambant įvairių tautų gies-mėms ir maldoms, užbaigta adoracija Švenčiausiajam. Šiose išskilmės dalyvavo ir grupelė lietuvių, pasipuošusių tau-tiniais drabužiais, nešdami Šil-uos Marijos paveikslą. Solo lietuviškai giedojo sol. O. Jameikienė.

Aldona Biliūnienė

• Amerikos revoliucija, il-gainiui išvadavusi „kolonijas“ nuo Europos kolonistų ir padė-jusi pamatus Jungtinėms Ame-rikos Valstijoms, prasidėjo Bostone 1775 m. balandžio 20 d.

• 1923 m. balandžio 13 d. Il-linois valstija suteikė moterims teisę dalyvauti prisiekusiųjų teismuose.

LB Clevelando apylinkės metinio susirinkimo dalis dalyvių. Kalba buvęs daugiamečių pirm. V. Čyvas.

Nuotr. Vl. Bacevičiaus

VASAROS KAINOS Į LIETUVĄ

Birželio 15 d. — rugsėjo 15 d.

Iš New Yorko ar Chicago į Vilnių ir atgal
Iš Vilniaus į Chicago ar New Yorką ir atgal

\$800 įskaitant visus mokesčius

Kai kurios dienos jau išparduotos. Kainos žemesnės prieš birželio 15 d. ir po rugsėjo 15 d.

Grupinės kelionės į dainų ir šokių šventę:

birželio 29 d.-liepos 13 d. iš Newark

birželio 30 d.-liepos 13 d. iš JFK

Kaina **\$1,893**

Į kainą įskaitoma: lėktuvo bilietai, (pridėtinis mokestis iš kitų miestų); viešbučiai—Vilnius, Kaunas, Palanga; trys valgiai kas dieną; bilietai į dainų ir šokių festivalį; visa trans-portacija; idomių vietų apžiūra; gidai anglų ir lietuvių kalbomis; bagažų nešiojimai; patarnavimo mokesčiai.

VYTIS TRAVEL

2129 Knapp St.
Brooklyn, NY 11229

Tel.: 718-769-3300

1-800-77-VYTIS

CLASSIFIED GUIDE

FOR RENT

Išnuomojamas 5 kamb. butas.
Skambinti: tel.: 312-471-0720

Išnuomojamas butas 4½
kamb. su apšildymu ir karštu van-deni suaugusių šeimai. Be gyvu-liukų, 7148 S. Francisco Ave.,
Chicago, IL 60629.

MISCELLANEOUS

10%—20%—30% pigiau mōk-sit už apdraudą nuo ugnies ir auto-mobilio pas mus.

FRANK ZAPOLIS
3208 ½ West 95th Street
Tel. — (708) 424-8654
(312) 581-8654

ELEKTROS.
[VEDIMAI — PATAISYMAI
Turiu Chicago miesto leidimą.
Dirbu ir užmiesty. Dirbu greitai,
garantuotai ir sąžiningai.
312-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

TAISOME
SKALBIMO IR DŽIOVINIMO MA-SINAS, ŠALDYTUUVUS, ŠILDYMO
SISTEMAS, VIRYKLAS, ORO VE-SINTUUVUS.
H. Deckys
Tel. 585-6624

Cleaning attics, garages, base-ments; cutting & removing trees.
Free estimate. Call Vyta, tel.
312-436-1437

Moving—Kraustymas
Profesionalus patarnavimas pri-einamomis kainomis, jums patogiu laiku. Draudimas garantuotas. Kreipis: Gediminas: tel. 312-925-4331

DĖMESIO VISI JAV IR KITŲ
ŠALIŲ GYVENTOJAI!
Pasaulinio lygio kompanija, turinti savo atstovybes 21 pasaulio vals-tybėje, ieško žmonių darbui. Dėl informacijos apie kompaniją prašo-me skambinti nemokamu telefonu:
JAV 1-800-557-7781
Kanada 1-800-557-7785
Australija 1-800-815-255
D. Britanija 0-800-448-812
Dėl smulkesnės informacijos ir dar-bo ypatybių prašome skambinti tel. (JAV) 1-800-578-6654.

REAL ESTATE

GREIT PARDUODA

RE/MAX
REALTORS
(312) 586-5959
(708) 425-7161

RIMAS L. STANKUS

- Perkant ar parduodant
- Greitas ir sąžiningas patarnavimas
- MLS kompiuterinį FAX pagalbą
- Nuosavybių įkainavimas veltui
- Perkame ir parduodame namus
- Apartamentus ir žemę
- Pensiininkams nuolaida

FOR SALE

Highly desirable 2 bdrm. condo in Oak Lawn; large master bedrm. with pvt. bath; heated garage; pvt. laundry rm. Ask for Joe, Re/Max All Proper-ties, 708-479-5565.

Century 21
KMECIK REALTORS
7922 S. Pulaski Rd.
4365 S. Archer Ave.

DANUTĖ MAYER
284-1900

Jei norite parduoti ar pirkti namus, kreipkitės į Danutę Mayer. Ji profesionaliai, sąžiningai ir asmeniškai patarnaus. Įkainavimas veltui.

SAVININKAS
PARDUODA NAMĄ

4 mieg., 2 vonios, oro vėsinimas, įrengtas rūsys, 2 auto garažas, daug įvairių priedų.
6749 S. Kostner Ave.
Tel. 312-767-1097
Apžiūrėjimas susitarus

FOR SALE BY OWNER

4 bedrm. house, 2 baths, a/c, finished basement, two car garage; many extras.
6749 S. Kostner Ave.
Tel. 312-767-1097
Call for appt.

OPEN HOUSE

Sun., June 5, 1 pm - 5 pm
10216 S. Cook, Oak Lawn, IL
3 bdrm. ranch, all brick.
\$174,900. Tel. 708-423-6976

APLANKYKITE PABALTŲŲ
LIETUVĄ '94

Kreipkitės į mus — suplanuosime jūsų kelionę. Prieinamiausios kainos Finnair, Lufthansa ir SAS oro linijomis "economy" ir "business" klasė Viešbučiai

GO BALTIC

Mūsų naujas leidinys apie Skandinavijos ir Baltijos kraštus — perskaitykite!

1-800-451-9511

UNIONTOURS

Isteigta 1931 m.

79 Madison Ave., New York, N.Y. 10016
Tel. 212-683-9500 Fax 212-683-9511

LAIŠKAI

MINTYS APIE KOVŲ IR KANČIŲ KNYGAS

Nepakankamai apsvaistius leidinio planus ir per daug pasitikint tolimais bendradarbiais, įvyko svarbių klaidų ir nemalonių. Tačiau nereikėtų dabar ieškoti kaltininko, o pradėti iš pagrindų naują darbą. Pirmiausia atsiklausti visuomenės (laikais, čia ir ten), ar priimtina tokiam 16 tomų leidimui, kiek žadančių jį prenumeruoti (ne veltui gauti). Kiek girdėti, nedaug. Vyresnieji tuos įvykius gerai žino, pergyveno ir viskam labai jautrūs. Jaunoji karta (ir spejam ateinančios) tokių storių, sunkaus turinio knygų nenori skaityti. Jei tikrai norime jiems savo vargus ir išgyvenimus papasakoti, gana ir gana trijų tomų. Tai turėtų būti tikras, vaizdas kančių - vargų atpašakojimas, pajavirintas vienu kitu dokumentu ir fotografijomis.

Visus kitus turimus dokumentus reikia dubliuoti ir laikyti atskirai geruose archyvuose (tai svarbi liudijimo medžiaga).

Dingusių, kankintų, išvežtų vardyno sudarymą palikti organizacijų, parapijų, draugijų žiniui. Jos pasirūpins savo narių likimu ir lentose įamžins jų atminimą įdomiau ir prasmingiau, negu lentynose gulinių knygų lapuose.

Leidinio parengimo komisija turi sudaryti anais laikais įvykius matę ir išgyvenę žmones: įvairaus amžiaus, įvairių profesijų iš įvairių vietų. Knygų turinio apipavidalinimui reikia kvesti žurnalista, rašytoją, fotografa.

Vertėjas į svetimą kalbą, turi būti apskritai susipažinęs su vertimo darbu, ir gerai (taisyklingsi) mokėti abi kalbas. Nedaug tokių turint, su knygos leidimu reikia paskubėti. Tačiau darbas turi būti atliktas gerai, arba jo visai neprašyti.

Kadangi knyga kalbės visų tuo laiku gyvenusių vardu, visi turi teisę viešai šiuo klausimu pasisakyti.

V.A. Gailiūnai
Wethersfield, CT

DĖKOJA UŽ „DRAUGĄ“

Savanoriškosios krašto apsaugos tarnybos bibliotekos skaitytojų vardu per Jūsų laikraštį dėkoju geram mūsų bičiuliui (gaila, kad mes nežinome jo pavardės), užprenumeravusiam savanoriams Jūsų įdomų laikraštį, kuriame randame mums aktualius, dažnai net ir apie mūsų struktūrą, straipsnius. Nuširdus ačiū!

Noriu nors trumpai Jums paminti apie gegužės 5 d. SKAT štabe organizuotą foto ekspoziciją „Kovojo Lietuva“ 1944-1954 m., skirtą Lietuvos

partizanams pagerbti, atidarymą.

Svečių tarpe matėme mūsų kariuomenės vadą gen. J. Andriškevičių su žmona, Seimo narius A. Endriukaitį, I. Uždavinį, B. Gajauską, karo kapelioną mons. A. Svarinską ir kt. Dalyvavo partizanai P. Gumauskas, L. Simutis, A. Seikalis, garsus „Dainavos“ apygardos partizanas J. Petraška „Patrimpas“, E. Simanaitis ir kt.

SKAT vadas plk. lt. A. Počius tarė įžanginį žodį, aktorius V. Dumšaitis perskaitė partizanų priesaiką, partizanų maldą prieš mūšį, eiles, skirtas partizanų motinai. Generolas J. Andriškevičius perkirpo simbolinę parodos atidarymo juostelę. Parodoje „Kovojo Lietuva 1944-1954“ rodome 90 fotografijų iš partizanų gyvenimo, garsiusius rezistencinio judėjimo vadus J. Lukšą „Daumantą“, J. Vitkų „Kazimieraitį“, A. Ramanauską „Vanagą“, J. Žemaitį „Vytautą“, J. Misiūną „Žalia velnią“, Vl. Montvydą „Žemaitį“, S. Staniškį „Litą“, D. Jėčį „Ažuolį“, A. Grybiną „Faustą“ bei kitus žinomus ir nežinomus partizanus.

Vakaro metu buvo perskaityti aktualūs pranešimai. Genocido centro darbuotojai N. Gaškaitė skaitė pranešimą apie NKVD-MVD darytas provokacijas, naudotas spec. priemones prieš partizanus, apie stribus, jų kruviną, išdavikišką veiklą. A. Kašeta - „Partizanų aukos 1944-1954 m.“. Dalia Kuodytė - „Partizanų vyr. vadovybės organizavimo problemos“. Istorijos instituto darbuotojas A. Anušauskas skaitė pranešimą, tema „NKVD-MVD tardymo metodai“.

Tremtinių choras giedojo graudžias partizanų dainas, pritariant dalyvaujantiems savanoriams, buvusiems partizanams ir svečiams.

Dalyvių nuomone, renginys buvo labai aktualus ir nuširdus, šiltas. Norėjosi dar ilgai, ilgai dainuoti, nesiskirstyti, pakalbėti apie sunkią partizanų dalį.

Linkime Jūsų laikraščio redakcijos darbuotojams geros sveikatos, sėkmės ir gerų straipsnių, padedančių sužinoti istorinę tiesą apie Lietuvos valstybę ir lietuvius.

Savanorių biblioteka ir „Savanorio“ laikraštis tikisi ateityje maloniai bendradarbiauti su Jūsų laikraščiu.

ln. M. Jakimavičienė
Savanorių bibliotekos vedėja
Vilnius

YLA MAIŠE

Ir štai įvyko: išleistas pirmas tomas „Lietuvos kovų ir kančių istorija“. Jau daug kas paaiškėjo, bet dar yra ir neaiškumų. Tai milžiniško užmojo pradžia, bazuojantis daugelio žmonių darbu ir ištekliais. Tai atestatas Lietuvos ir išeivijos lietuvių pastangų.

Bet kas gi įvyko, kad vežimas,

vos išvažiuos iš savo kiemo, jau išklimo i purvą? Kaltinti nemalonu. Reikia gelbėti padėti.

Tie KGB dokumentai, kaip tas karstas baltai nudažytas, bet nebuvo reikalo dekoruoti komunistinio lavono. Dokumentus su komentarais ir kartu su tikraisiais liudijimais reikėjo palikti šešioliktam tomui, kaip bolševikinio melo ir klastos testamentą.

Yra pribrendęs laikas duoti ir viešą pranešimą. Kodėl ir kokių būdu buvo prieita prie dabartinio redakcinio kolektyvo, parinkti tokie, o ne kitokie, mokslininkai? Reikia paaiškinti trumpą 16 tomų planą ir ateinančio darbo tikslus. Kuo bazuojantis buvo išjungtas politinių kalinių ir tremtinių organizacijos? Kodėl pirmo tomo turinys suformuotas pagal KGB iškarpa? Kodėl padaryta klaidą? Kaip ją atitaisyti?

Atsakymai yra būtini. Ar nereiktų prisipažinti klaidas ir planuoti jas atitaisyti? Jeigu visuomenė klysta, tai nurodyti kur? Klaidoms yra priežasčių. Ledynų viršūnė tačiau viešpatuoja šalta tyla. Visuomenė nerimauja. Faktų neįmanoma užslėpti neribotam laikui. Ylos maiše neįmanoma užslėpti. Buvo priežastis, kad grubus akmuo, paleistas žemyn, žeidžia visus. Reikia tautos jį sulaukyti. Kitaip tyla bus komentuojama, kaip savo rūšies jūlus arogantiškumas.

Noriu priminti, kad mano tėvas, nuteistas ir reabilituotas, atsidūręs Sibire iškalejo 10 metų. Prarado visus dantis ir sveikatą. Nesinorėtų, jog jis anam pasauly, beskaitydamas šią knygą, galvotų, kad buvo valdžios siunčiamas Sibiro komandiruotėn. O jis nebuvo nei banditas, nei buožė.

Žmonės nebuvo pasitiktai su KGB orkestru, sodinant į gyvulinis, sausakimšai prikimštus ir aklina užkaltais vagonus kančiai ir mirčiai.

Jonas Šalna
Portage, WI

DĖL DR. K. BOBELIO PAREIŠKIMO

Paskaičius dr. K. Bobelio pareiškimą dėl knygos „Lietuvos Kančių ir Kovų istorijos“, nepatyrčiau jokio nusistebejimo.

Jo pareiškimas yra teisingas, sekant jo bendradarbio, Lietuvos prezidento Algirdo Brazauskos komentarus, kurie skamba šitaip: „Vartant šį leidinį, visiškai neatskleidžiamas žiaurus atsiųstųjų represinių organų elgesys, baisybės, kurias

patyrę žmonės trėmimo vietose. Skaitytoji lyg ir siūloma patikėti enkavedistų instrukcijomis, kurios visiškai skyrėsi nuo jų darbų“.

Prezidentas mano, kad būtina kuo greičiau išleisti tomas, kuriuose atspindėtų „Didžioji šimtų tūkstančių žmonių kančia, — pradedant pirmosiomis trėmimo akimirkomis bei žūtimis svetimoje žemėje“.

Vytautas Šeštokas
Los Angeles, CA

AR SPAUDOS LAISVĖ BŪSIMOJI AUKA?

Stebėtina, kad JAV „liberalų“ ginklofobija atviriau pasiveržė į mūsų spaudą Danutės Bindokienės (trum DB) gegužės 14 d. „Draugo“ skiltyje. Keista, kad DB, nors matomai pati įžiūri nesąmonę puolimuose prieš „puolamuosius ginklus“, o ne prieš žudikus bei plėšikus, naujame įstatyme, vis tik pasidavė nuginklavimo propagandai ir emėsi skleisti ginklofobiją mūsų tarpe. Ją stebina „karštilgiškas“ skubėjimas apsiginkluoti, paskelbus įstatymą prieš „puolamuosius ginklus“. O gal tai tėra paprasčiausia savisaugos jausmo pasekmė? Kai, gyvenant Connecticut valstijoje, išgirdau apie riaušes dėl M.L. King nužudymo ir pamačiau gaisrų pašvaistes, įsigijau Marlin 45 (gan efektingą...) šautuvą. „Liberalams“ tai gal yra „puolamasis“, man gi — „ginamasis“ ginklas. Tarp kitko lietuvių kalboje „ginklas“ reiškia apsigynimo inagi.

DB teisingai mato, kad „šis draudimas nedaug sumažins aukų“, ir, kad „daugiausia žmogudysčių ir savižudybių atliekama kaip tik nedideliais rankiniais ginklais“. Tad prie ko čia „puolamieji ginklai“? Nebent tai tik visuotinio nuginklavimo pradžia.

Be teisinės tvarkos pamynus JAV Konstitucijos II Priedelį (teisė būti ginkluotam), gal būtų logiška po to sutrypti ir I — religijos, žodžio ir spaudos laisvę garantuojantį — Priedelį, pagal principą, jog „ne viskas, kas

tiko prieš 200 metų, tinka šiandien“. Tikiuosi, kad „Draugo“ redakcija jam nepritaikys to paties principo, kaip ginklofobai taiko Konstituciją garantuotiems ginklams.

Vilius Bražėnas
Bonita Springs, FL

TEISINASI IR PUOLA

Galų gale susiradau „Pasaulio lietuvių“ 1994-tųjų metų balanso numerį ir perskaičiau B. Nainio vedamąjį — „Nuosekliu niekinimo keliu“. Rūpėjo susipažinti su tuo rašiniu, nes klausinėjant skaičiųsių negalėjau susidaryti tikro vaizdo. Taigi, B. Nainys buvo priverstas dar kartą perskaityti knygą (deja, ir vėl nieko blogo nepastebėjau) ir suskačiuoti pavartotus žodžius — „išskeldinti“ ir „iš-tremti“ — o juos procentais išreiškes, nutaria „Draugo“ redaktorę Danutę Bindokienę nusiviesti į viską griauančiųjų nenaudelių gretas.

Vienoje vietoje jam prireikė ir reorgų, kuriuos jis pats 1974 metais sukūrė. Taigi jis 1974 metais būdamas Pasaulio Lietuvių bendruomenės pirmi-suskaldė bendruomenę ir 1994 metais, vėl būdamas Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmi-ninku, jai padarė „meškos patarnavimą“.

Ieškodamas ir, atrodo, suradęs tų nenaudelių vis daugiau, bando jų pagalba ieškoti apsigynimo nuo „neišpasakytai išmin-tinings“ D. Bindokienės. Pami-nėjęs PLB-nės atliktus darbus ir kaip sunkiai reikėjo dėl jų grumtis, išvardinęs išleistas knygos teigiamybes, B. Nainys konstatuoja: „Todėl rinkiny-s yra labai vertinga Lietuvos kovų ir kančių istorijos dalis“.

Tai jis vėl pakartoja savo veda-mojo pabaigoje, kad „Draugo“ įžanginis siekia suniekindi tik-rai vertingą (mano pabrauk-imai A.S.) PLB valdybos ir Lie-tuvos Istorijos instituto darbą.

Apsaugok Aukščiausias, nuo tokių „vertingų“ darbų.
Apolinaras Skopas
Cicero, IL

A.†A.

JULIJAI ŠAKINSKIENEI

mirus, jos liūdinčiai dukrai ALMAI su šeima ir kitiems giminėms bei artimiesiems, gyvenantiems Amerikoje bei Lietuvoje, reiškiamas nuoširdžią užuojautą ir kartu liūdime.

Joniškėčių sambūris

DRAUGAS, penktadienis, 1994 m. birželio mėn. 3 d.

5

A.†A.

VACLOVAS JONYNAS

Gyveno Chicagoje, Brighton Parko apylinkėje, ankačiau Kanadoje.

Mirė 1994 m. birželio 1 d., 11 val. vakaro, sulaukęs 81 metų.

Gimė Lietuvoje, Alytaus apskrityje, Daugirdų kaime. Nuliūdę liko: žmona Mėta Jonynienė, sūnūs — Vytautas ir Vilius su šeimomis, ir Algis; duktė Aušrelė Jonynaitė. Lietuvoje liko dvi seserys ir brolis su šeimomis, taip pat a.a. brolio Kazimiero šeima ir kiti giminės.

Velionis pašarvotas birželio 3 d., penktadienį nuo 3 iki 9 v.v. Ocwieja laidojimo namuose, 4256 S. Mozart Ave.

Laidotuvės įvyks šeštadienį, birželio 4 d. Iš laidojimo namų 9 val. ryto bus atlydėtas į Švč. M. Marijos Nekalto Prasidėjimo parapijos bažnyčią, kurioje bus aukojamos 9.30 val. ryto gedulingos šv. Mišios už velionio sielą. Po Mišių velionis bus palaidotas Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Nuoširdžiai kviečiame giminės, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę žmona, sūnūs, duktė, seserys, brolis ir kiti giminės.

Laidotuvių direkt. Gaidas-Daimid. Tel. 312-254-3838.

MIRTIES METINĖS

A.†A.

STASYS PULKAUNINKAS

Prieš metus staiga Amžinybėn iškeliavo mylimas Brolis ir Dėdė. Jo atminimui bus atnašaujamos šv. Mišios Tėvų Jėzuitų koplyčioje birželio 4 d. 10 val. ryto.

Maloniai kviečiame giminės, draugai, pažįstami savo maldose prisiminti a.a. Stasį.

Sesers dukra Laima Kasiulienė

VIENERI METAI NUO

PASKUTINĖ AŠARA

A.†A. ANTANO KLIMAVIČIAUS MIRTIES

Žalios volungės nuskrido,
Ir gegutės nukukavo
Kas užaugo — tas pražydė,
Kas paseno — iškeliavo.

Toks graudus žmogaus likimas —
Sutviskėti ir užgesti.
Ir tas tragiškas baigimas —
vis ieškoti ir nerasti.

Lyg kažkas ranka paglostė —
Gal mama, o gal Tėvyne?
Rieda ašara nuo skruosto
Paskutinė...

Alytus, 1993 m. rugpjūčio 1 d.

Jau praėjo vieneri metai, kai Tu mus, Antanai, visus palikai ir iškeliavai į Amžinybę. Lai Aukščiausiasis suteikia Tau Amžiną Ramybę.

Už a.a. Antano Klimavičiaus sielą šv. Mišios bus atnašaujamos Pal. Jurgio Matulaičio Misijoje, Lemonte, birželio mėn. 13 d., 8 val. ryto. Tą pačią dieną, birželio mėn. 13 d., 7 val. ryto šv. Mišios bus atnašaujamos ir Tėvų Jėzuitų koplyčioje. Prašome prisiminti jo sielą savo maldose.

Liūdinti šeima ir giminės

A.†A.

VACIUI JONYNUI

mirus, žmoną MĖTĄ, dukrą AUŠRELĘ, sūnus — ALGĮ, VYTĄ ir VILIŲ su šeimomis, brolių ir seserį Lietuvoje bei kitus giminės Amerikoje ir Lietuvoje nuoširdžiai užjaučiame.

Janina ir Povilas Juodvalkiai
Birutė ir Petras Peleckai
Violeta ir Alvydas Juodvalkiai
Veronika Briniene su dukromis
Regina Petrauskienė

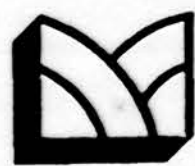
APDRAUDŽIAME SVEČIUS IŠ UŽSIENIO! Siūlome nelaimingų atsitikimų ir sveikatos planus.

Nelaukite!

Apdrausite savo svečius dar prieš
jiems atvykstant į JAV-bes.

Kreipkitės į mus telefonu arba laišku. Atsiųsime
lankstinuką / apdraudos formą.

Chesapeake Benefits Organization, Inc.
170 Jennifer Road • Suite 260
Annapolis, MD 21401 • USA
410-841-5010 (Balt/Annp) • 301-970-2256 (DC)
410-266-7318 FAX

Midland Federal
Savings and Loan Association

75 metus aptarnauja lietuvius

Indėliai iki \$100,000.00

Aprausti Federalinės valdžios

MARQUETTE PARK

2567 WEST 69TH STREET

(1-312) 925-7400

BRIGHTON PARK

4040 ARCHER AVENUE

(1-312) 254-4470

BRIDGEVIEW

8929 S. HARLEM AVE.

(708) 598-9400

DON'T SPEND IT ALL - SAVE SOME AT
MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

Chartered and Supervised by the United States Government

2212 W. CERMACK ROAD • CHICAGO, ILLINOIS 60608 PHONE (312) 847-7747

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Lietuvos Metropolitai, Vilniaus arkivyskupas Audrys J. Bačkis atvyksta į Čikagą birželio 12 d. Jis aukos šv. Mišias ir pasakys pamokslą šv. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje, Marquette Parke, 10:30 val. r. Mišios bus aukojamos ALTo Čikagos skryčiaus ruošiamo Baisiojo birželio įvykių minėjimo proga.

Tėvo diena švenčiama birželio 19 d. Tai puiki proga visus tėtes, tėvelius, tėtukus, tėvukus, senelius (žinoma, ir su mamomis bei močiutėmis) atsiųsti į „Mažąją tautinių šokių“ šventę, kurią Čikagos ir apylinkių šokantis lietuviškas jaunimas ruošia „Draugui“ paremti. Programos pradžia 3 val. po pietų, o koncertas vyksta Jaunimo centre, Čikagoje.

Union Pier Lietuvių draugijos rengiamas birželio trėmių minėjimas įvyks birželio 12 d. Gintaro vasarvietėje, Union Pier, MI. Minėjimas prasidės šv. Mišiomis 11 val. r. (Michigan valstijos laiku). Po Mišių bus akademija ir vaišės. Pagrindinis akademijos kalbėtojas yra dr. Gediminas Balukas. Apylinkės lietuviai maloniai kviečiami minėjime gausiai dalyvauti.

Apie savo patirtį, steigiant įmones bei ilgesnį laiką dirbant Lietuvoje, kalbės Gediminas Bliudžius (namų statyba), Viktoras Naudžius (spaustuvė), dr. Algirdas Marchertas (Ignalinos jėgainė) ir Gintautas Saulis (vaistų gamyba). Pranešimai vyks birželio 5 d., sekmadienį, 12 val. (po 11 val. Mišių), Lietuvių centro Lemonto Bočių mėnėje. Visus maloniai kviečia „Saulutė“.

A.a. Valerijos Vaitekūnienės atminimui St. Petersburg, Floridos artimieji ir draugai paaukojo Lithuanian Mercy Lift 475 dol. Šeimai prašant, aukos skiriamos tuberkuloze sergantiems vaikams. LML nuosirdžiai dėkoja aukotojams: R ir P. Usvaltas, J. ir J. Stulpinas, V. ir E. Gerulis, A. ir K. Grigaitis, dr. I. ir A. Mačionis, E. ir J. Purtilas, A. Martinkienė, S. ir S. Vaškis, A. Plepienė, B. ir S. Juozapavičius, A. Strijauskienė, O. P. Michelevičius, S. Čyviene, J. ir V. Grybauskas, S. Tulienė, A. Šlutas ir S. ir F. Bronskis.

Šį sekmadienį turistinės knygos „Bed & Breakfast Lithuania“ autorės Snieguolė Zalatorė ir Laima Šlaitytė parduos knygas po šv. Mišių Lemonte. Bus proga pabendrauti su autore Zalatore prieš ją išvykstant į Lietuvą. Visi kviečiami dalyvauti. Knygą taip pat galima nusipirkti Vaznelio parduotuvėje arba skambinkite 708-328-1048.

x „Draugo“ ekspedicijos skyriuje reikalingas vienas darbininkas dirbti nuo 3:30 v. p. p. iki 5:00 v. p. p. kasdien. Labai patogu studentams, kurie po pamokų norėtų padirbėti. Prašome kreiptis į „Draugo“ administraciją, arba skambinti 312-585-9500.

(sk)

Draugo fondo direktorių taryba birželio mėn. 1 d. posėdyje išrinko Bronių Juodelį fondo tarybos pirmininku. Jis ir toliau lieka Draugo fondo valdyboje išdėdinti pareigose.

Jonas Vaznelis solistas ir žinomas prekybininkas Draugo fondo direktorių tarybos posėdyje VI.1 patvirtintas fondo tarybos investavimų direktoriumi. Jis koordinuos Draugo fondo investavimus, kuriuos atlieka fondo valdybos vicepirmininkas Albinas Kurkulis.

Lietuvių Bendruomenės East Chicago, Illinois, apylinkės valdyba rengia Baisiojo birželio įvykių minėjimą birželio 12 d., sekmadienį. Pradedama 10 val. r. šv. Mišiomis šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje, Gary, IN. Po Mišių parapijos salėje akademine dalis. Kalbės Jūratė Budrienė, „Lietuvos Vaikų vilties“ komiteto reikalų vedėja, tik prieš tris savaites grįžusi iš Lietuvos. Kviečiame visus apylinkės (ir iš tolimesnių vietų) lietuvius minėjime dalyvauti.

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje pirm. dr. Vytautas Dargis, vicepirmininkas ir „Tėvynės“ redaktorius žurn. Vytautas Kasniūnas, daktaras kvotėjas dr. Vytautas Tauras iš Čikagos dalyvaus šį sekmadienį, birželio 5 d., įvyksiančioje ambasadoriaus prie Jungtinių Tautų New York, Aniceto Simučio, Susivienijimo Lietuvių Amerikoje Pildomosios tarybos narių suvažiavimas.

x Lietuvių Dailės muziejuje, Lemont, atidaromos dvi parodos: dail. R. Čiurlionio – tapybos ir fotomenininko A. Macijausko – „Lietuvos turis“. Atidarymas šeštadienį, birželio 4 d. 7:30 v.v. Kviečiame!

(sk)

Tautinių šokių grupė „Spindulys“ ruošia smagią gegužinę sekmadienį, birželio 5 d., 12 val., Pasaulio lietuvių centre. Spinduliečiai atliks trumpą programą, Aldona Šoliūnienė visus pavaišins skaniais lietuviškais patiekalais, o vaikams ir jaunų širdžių suaugėliams veiks laimės šulinys. Visi maloniai kviečiami gegužinėje dalyvauti ir praleisti sekmadienio popietę gamtoje su šauniu mūsų jaunuim.

x Noriu pirkti Jono Kreivėno knygą „Mirties lageriuose ir tremtyje“, išleista 1981 m. Rašyti arba skambinti: T. Deglau, 1155-76th St., Caledonia, WI 53108-9711, tel. 414-835-1052.

(sk)

x Ieškomi: Stasys Tabulevičius, Frank ir Levosios sūnus. Norime žinot, kur Frank ir Levosia palaidoti. Taip pat ieškome Boleslovo Kisieliaus, mirusio 1971 m., giminių. Rašyti: žmonai Anei Kisielienei Pilvelytei, Kalvarijų 41-17-7A, Vilnius arba sūnui Kisieliui, Tverčiaus 22-14, Vilnius, tel. 76-83-89 arba 69-94-70.

(sk)

Auka steigiamam „Draugo“ paramos fondui – yra lietuviškos laidas ateities kartoms.

Čekius rašyti:

DRAUGAS FOUNDATION

4545 W. 63rd St., Chicago, IL, 60629

Aukos yra nurašomos nuo Federalinio mokesčio.

Montessori draugijos susirinkime (iš kairės): Domicile Petrutytė, Regina Kučienė, dr. Leonas Kriauciūnas, Viktoras Kučas. Stovi – Irena Kriauciūnienė.

Nuotr. V. Juknevičiaus

DRAUGO FONDA REMIA DIDELI, MAŽI IR JAUNI

Sekminių sekmadienį Draugo fondo atstovė Marija Remienė jau antrą kartą atsilankė i Cicero Lietuvių sekmadieninio klubo sueigą. Kaip ir pirmą, taip ir šį kartą, ji kalbėjo „Draugo“ išlaikymo reikalu. Išvalgiai išryškino lietuvių spaudos reikšmę, vedusią burtis ir drauge dirbti dėl bendrųjų lietuvių bei religinių reikalų. Taip, su lietuviškos spaudos pagalba steigėsi parapijos, kūrėsi įvairios organizacijos, kultūroje ir stiprėjo visuomeninė veikla. „Draugas“ leido knygas ir, skirdamas premijas, ugdo grožinę literatūrą.

Viešnios pranešimą išklausęs, Cicero lietuvių sekmadieninio klubas tuojau pasisakė įstojas į Draugo fondą nariu. Narystės pinigai – tai santaupa iš „doleirinių“ aukų už šilto gėrimo puoduką ir pyragaitį sueigu metu. Toliau visus pradžiugino M. Remienės naujiena – jaunimo išjungimas į „Draugo“ paramos vaju. Birželio 19-tą, Jaunimo centre, bus „Mažoji tautinių šokių šventė“. Šoks Čikagos ir apylinkių tautinių šokių grupės ir pelną paskirs „Draugui“ paremti. Viešnia prašė jaunimo neapvilni ir gausiai šventėje dalyvauti. Jos kvietimą sueigos dalyviai nuosirdžiai sutiko ir, aukodami po 10 dol., išsigijo kvietimus.

Gražu, jog jaunimas ir jo vadovai vertina dienraščio svarbą. Dienraštis, kaip veidrodis, greitai parodo, kas kur yra, kur ko nėra ir ką reikia pataisyti. „Draugas“ yra likęs vienintelis dienraštis, todėl reikia visiems pasirūpinti jį palaikyti. B. Motušienė

Lietuvos gen. garbės konsulas Čikagoje Vaclovas Kleiza kalbės mūsų abiturientų pristatymo pokilyje šeštadienį, birželio 4 d., 7 val. vak., Pasaulio lietuvių centro salėje. Tradicinį abiturientų sutikimų ir pagerbtuvių pokylį ruošia Lietuvių Moterų federacijos klubas Čikagos skyrus ir abiturientų motinų komitetas.

x Akcijų, bonų bei kitų vertybių pirkime ir pardavime jums nuosirdžiai patars ir patarė, duodami komiso nuolaidą, Albinas Kurkulis, tel. 312-360-5530 arba jo sūnūs ir partneriai: Andrius Kurkulis, tel. 312-360-5531 ir Paulius Kurkulis, 312-360-5627, dirba su Oppenheimer & Co., Inc. Chicagoje. Iš kitur skambinkite veltui: tel. 1-800-621-2103.

ARAS ROOFING

Arvydas Kiela
Dengiamie ir taisomie
visų rūšių stogus
Tel. 708-257-0746
Skambinti po 6 v.v

IŠ ARTI IR TOLI

MOKSLO LAIPSNIS V. LANDSBERGIUI

Gegužės 12 d. Vytautas Landsbergis Lietuvos Muzikos akademijos Vilniuje vargonų auditorijoje gynė habilitacinį darbą tema: „M. K. Čiurlionis, laikas ir turinys“. Vertinimo komisiją sudarė habilituoti daktarai-profesorai – Algirdas Ambrašas (Lietuvos Muzikos akademija), Algirdas Gaizutis (Kultūros ir meno institutas), Vytautas Kubilius (Literatūros ir tautosakos institutas), Vaidas Matonis (Vilniaus Pedagoginis universitetas), Antanas Tyla (Vytauto Didžiojo universitetas), Zigmantas Zinkevičius (Vilniaus universitetas). Vadovavo Julius Juzeliūnas (Lietuvos Muzikos akademija).

Vienbalsiai Vytautui Landsbergiui pripažintas habilituoto daktaro laipsnis.

Lietuvos Seime V. Landsbergis yra Tėvynės sąjungos pirmininkas ir dešimtosios opozicijos vadas.

PAGERBTOS MOTINOS

Lietuvių klubas Daytona Beach, FL, suruošė Motinos

MŪSŲ ABITURIENTAI

in Chicago. Baigusi tikisi studijas tęsti National College of Chiropractic medicine.

Monika Gyltė.

Monika Gabrielė Gyltė, Danos (Paukštytės) ir Lino Gylčių duktė, baigia Lemont Township gimnaziją. Ji buvo mokyklos gerųjų mokinių sąrašuose. Gimnazijoje priklausė Dramos klubui, Great Books, svetimų kalbų klubams; Moksleivių tarybai. Dvejus metus dalyvavo mokyklos vaidinimų pastatymuose. Trečius metus gimnazijos praleido Vasario 16 gimnazijoje. Baigė Lemonto Maironio aukšt. lit. mokyklą ir šiais metais ten dirba kaip 3-čio skryčiaus mokytojos padėjėja. Monika priklauso Aušros Vartų skaučių tautui; moksleivių ateitininkų Prez. Stulginskio kuopai ir yra jaunučių ateitininkų Daumanto kuopos globėjos padėjėja. Ji šoka „Spindulio“ ansamblyje. Mėgsta keliauti, skaityti, rašyti, bėgti, vaidinti.

Nuo rudens Monika, žada studijuoti University of Illinois

in Chicago. Baigusi tikisi studijas tęsti National College of Chiropractic medicine.

Galutinio sprendimo, kurį universitetą lankys, Mikas dar nėra padaręs.

Mikas Jesewitz.

MONTESSORI, MONTESSORI...

„Mes žinome, kaip surasti perlus austrėje, aukšą kalnuose, anglį žemės gelmėje, bet mes nežinome nieko apie dvasinį turtą, kūrybines galias, kurias vaikas atsineša ateidamas į šį pasaulį, kad atnaujintų žmonią“, rašė M. Montessori.

A. L. Montessori draugijos susirinkimas įvyko gegužės 17 d. „Mabenkos“ restorane. Įžanginį žodį tarė pirm. Marija Kucienienė. Dėkodama visiems už atsilankymą, priminė, kad tai yra jubiliejiniai metai.

Amerikos Lietuvių Montessori draugija buvo įsteigta 1958 m., kurios tikslas pažinti vaiką, išvystyti jo paslėptas galimybes, talentus, ruošti tėvams paskaitas, kursus, kad jie pajęgtų subrandinti teigiamą požiūrį į mūsų tautos papročius, tradicijas, o taip pat organizuoti mokyklėles, kuriose būtų sustiprinti kalbos pagrindai, įdiegti tėvynės meilė.

Domicile Petrutytė su Marija Varniene įsteigė Montessori d-ją. Petrutytė buvo jos pirmininkė. Ji reikšė, skaitydama paskaitas, rašydama straipsnius. 1993 m. Lietuvoje buvo išleista jos knyga: „Vaikas – Dievo dovana“. Draugija baigė 35-tus savo veiklos metus.

M. Kucienienė supažindino su D. Petrutytės nuveiktais darbais, o Vida Šlapsienė įteikė gėlių puokštę.

D. Petrutytė dėkodama kalbėjo apie mažąjį vaiką, kaip jį reikėtų auklėti montessoriniais principais, ir apie tauti-

PIETŪS ŽVAKIŲ ŠVIESOJ

Išaušus pavasariui, atgijo gamta. Atgijo taip pat ir Vyrėnių lietuvių centro lankytojai. Nors dar tik pavasario pradžia, bet Vyr. centro vadovybė suorganizavo jau trečią iškilą. Gegužės 5 d., susirinkus gražiam būriui mėgėjų iškylauti, pajudėjome į Candelight teatrą pamatyti muzikinį spektaklį „Auntie Mame“. Parengimo vadovė E. Sirutienė kaip ir visada nepatikrinus ar visi esame, nesileidžia į kelionę. Įsitikinęs, kad jau visi, judame geriausioji nuotaikoj. Štai jau ir teatre. Pakvipo maistas, o mes išalkę, nes jau pietų laikas. Tad susedę prie stalų, apšviestų žvakių šviesoje, renkames patiekalus kas ką mėgstam, vieni kitiems patarinėdami – pajaukraudami. Padavėjai lankstūs, greitai, svarbiausia su šypsena veiduose mums patarnauja. Pasistiprinę girdime signalą vaidinimui.

Muzikinis spektaklis iš 1928 metų gyvenimo. Linksma, bet taip pat ir pamokantis. Auntie Mame turtuolė, lebauja, linksminasi, staiga subankrutuoja, lieka be cento, bet nenusimena. Tuoj griebiasi bet kokio darbo pragyvenimo šaltinių. Dirba ir telefoniste – nesiseka, bando manikūriste, nors klientai ir visi pirštai žaizdoti nuo jos darbo, vis vien ji nepuola į pesimizmą. Žodžiu, dirba viską, kas papuola. Veikalas linksmas. Scenos žaibo greitumu keičiasi. Rūbai, ypač merginų, iš 1928 m. žurnalų mūsų amžiaus žiūrovėms patiko.

Nepastebėjome, kaip prabėgo keletas malonių valandų. Šviesom užgesus žygiuojame autobuso link. Autobuse stebėjau savo bendrakerelvių veidus, nemačiau nei vieno nepatenkinto. Visi iki vieno su gražiausiom šypsenom. (Reiškia patiko). Kaip gera, kad ir vyresnio amžiaus žmonės dar sugeba džiaugtis. Kokia laimė, kad esame visi susibūrę į vieną grupę. Už tai esame dėkingi vadovei E. Sirutienei. Teko nugirsti, kad Dievuliui leidžiant, turėsime ir daugiau išvykų, dabar jau į gamtą.

O. Lukienė

kumo išlaikymą šeimoje. Dar ir šiuo metu jos straipsnius galime skaityti „Draugo“ dienraštyje.

Montessori idėja patraukė dr. Leoną ir Ireną Kriauciūnų dėmesį. Jie savo didele materialine parama sudarė tvirtą pagrindą draugijos veiklai. Nupirko namą, kuriame 1963-iais atsidarė lietuviška Montessori mokyklėlė – „Vaikų nameliai“. Jie vėliau buvo pavadinti: „Kriauciūnų vardo Montessori Vaikų nameliai“. Ši mokykla peržengė 30-tus metus.

Jaunoji karta kėlėsi gyventi ir priemiesčius ir draugija 1973 m. Lemonte, IL, įsteigė mokyklėlę „Žiburėlių“, kuris jau sėkmingai pradėjo vienuoliktus metus.

Irena Kriauciūnienė daug metų ėjo draugijos pirmininkės pareigas. Montessori d-ja gali didžiulius, turėdama tokį stiprų užnugarį.

Draugijos vardu dr. Leonui ir Irenai Kriauciūnams buvo įteiktas simbolinis padėkos adresas, o p. Irenai taip pat ir gėlių puokštė. Ji, šeimos vardu dėkodama, žmogaus gyvenimą palygino su traukiniu: jis greit praužia, palikdamas žymes, palikdamas idėjas. Žmogus bresdamas pasisavina jas ir perduoda kitiems, ateinančiai kartai. Dabar vėl Montessori idėja grįžta atgal į Lietuvą.

Regina Kučienė, Švietimo tarybos pirmininkė, su vyru suteikė draugijai garbę, atsilankydama į pobūvį. R. Kučienė sveikino abi mokyklėles. Ji pasiūlydama, kad yra dvi montessoriškos mokyklėlės, kuriose sudaryta lietuviška aplinka ir vaikai turi progos lankyti jas penkis dienas savaitėje. Švietimo taryba vieną finansškai prisideda prie mokyklėlių egzistavimo.

R. Kučienė nepamiršo pasveikinti aukl. Janiną Juknevičienę, kuri rašė knygą: „Patarimai dirbantiems su ikimokyklinio amžiaus vaikais“. Knygos išleidimu pasirūpino Švietimo taryba ir parėmė Lietuvių fondas. Tai didelis įnašas dirbantiems mokytojams, jauniems tėvams. Išvijoje yra pirmoji tokio pobūdžio knyga. Visiems patarė ją įsigyti.

Vėliau vyko auklėtojų pagerbimas. Montessori tarybos natarimu buvo suteikti garbės nario titulai ir įteiktos gėlės Danai Dirvonienei, Janinai Juknevičienei ir Stasei Vaisvilienei, kuri šiuo metu yra Lietuvoje, praveda Montessori mokytojų paruošimo kursus.

Aukl. Liuda Germanienė ir Marija Kucienienė nuo pat Montessori d-jos įsikūrimo įjungė į darbą. L. Germanienė šiais mokslo metais vedė draugijos Kriauciūnų Vardo Montessori Vaikų nameliuose. D. Dirvonienė pasiūlė suteikti garbės titulus ir L. Germanienei bei M. Kucinienei. Susirinkimas vienbalsiai pritarė.

Po to vyko mokyklų metiniai pranešimai. Lietuvių Montessori mokytojų sekcijos pirm. D. Dirvonienė paskaitė nuveiktus darbus, tuo patiu ir „Žiburėlio“. Gintaras Aukštutis pranešė, kad Kriauciūnų Vardo Montessori Vaikų nameliai tikrai rudenį pradės darbą. Kviečia Marquette Parko bendruomenę padėti moraliai, raginti tėvus domėtis mūsų išėjimo išlaikymu. Juozas Kapačinskas – draugijos kasininkas, informavo apie finansinę padėtį. Marius Kasniūnas – draugijos sąskaitininkas ir „Žiburėlio“ tėvų komiteto pirm., savo pranešime pastebėjo gerą naują „Žiburėlio“ mokyklę, padidėjus mokinių skaičiui, numatyta atidaryti dvi pamainas: rytinę ir popietinę.

Malonu dalyvauti tokiam susirinkime, kur matai jaunų tėvų entuziazmą, savo sumanymu pralenkiantį senąją kartą.

J. J.